ЮБИЛЕЙ ЙИЛИНИ ЗАРБДОРЧАСИГА ЯКУНЛАЙЛИК

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 255 (6116). 29 декабрь, 1977 йил ▲ ПАЙШАНБА ● Баҳоси 2 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети «Умумий таълим мактабларининг ўқувчиларига таълим-тарбия беришни ва уларни меҳнатга тайёрлашни янада такомиллаштириш тўғрисида» қарор қабул қилдилар.

Қарорда шу нарса қайд этиладики, мамлакатда маориф соҳасида катта муваффақиятларга эришилди. Умумий мажбурий ўрта таълимга ўтиш ниҳоясига етказилганлиги коммунистик партия билан совет халқининг, социалистик ижтимоий тузумнинг буюк муваффақиятидир. Ривожланган социализм шароитида мамлакатимизнинг ёш авлоди тўла ўрта маълумот олиб, ҳаётга қадам қўймоқда. Бу эса меҳнат унумдорлигини, меҳнаткашлар оммасининг маънавий маданияти ва онгини янада ўстириш учун, коммунистик жамият кишисини вояга етказиш учун янги имкониятлар яратади.

Совет ҳокимияти йилларида умумий таълим мактаби совет кишиларининг барча авлодларини коммунистик ғоявий эътиқод, юксак совет ватанпарварлиги ва пролетар интернационализми туйғуси руҳида, меҳнатга ва социалистик ватан ғалабаларини ҳимоя қилишга тайёрлик руҳида тарбиялашга бебаҳо ҳисса қўшди. Мактабларнинг ҳаёт билан, совет жамиятининг буюк зафарлари билан, халқнинг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXV съезди тарихий қарорларини бажариш соҳасидаги фидокорона меҳнати билан боғланиши узвийдир. Умумий таълим мактаби Лениннинг яхлит, меҳнат, политехника мактаби тўғрисидаги принципларини изчиллик билан амалга ошираётган чинакам умумхалқ мактабидир.

Кейинги ўн йил ичида таълимнинг мазмуни янгиланди, янги дарсликлар ва ўқув қўлланмалари яратилди, мактабдаги таълим ва тарбия савияси оширилди. Мактаб ўқувчилари ижтимоий фойдали, унумли меҳнатда активроқ қатнашмоқдалар. Мактаблар, ўқув кабинетлари, устахоналар ва таълим-ишлаб чиқариш комбинатларининг моддий-техника таъминоти яхшиланмоқда. Ўн олти миллион ўринлик янги мактаб бинолари қурилди.

Халқ ўқитувчисининг роли ошди. У ўзининг маориф ишига сидқидилдан қилган хизмати билан ҳамманинг ҳурмат ва иззатига сазовор бўлди. Партия билан совет давлати ўқитувчининг олижаноб меҳнатини юксак қадрламоқдалар, унинг ғоявий-сиёсий савиясини ва педагоглик маҳоратини ошириш тўғрисида, иш шароитларини яхшилаш ҳақида тинимсиз ғамхўрлик қилмоқдалар. Ўтган ўн йил мобайнида икки миллиондан зиёд ёш педагог тайёрланди.

Шу билан бирга умумий таълим мактаби фаолиятида каттагина камчиликлар борлиги қарорда уқтириб ўтилади. Умумий мажбурий ўрта таълим шароитида ўқувчиларга меҳнат таълими, тарбияси бериш ва касб танлашни ўргатишнинг ҳозирги аҳволи ижтимоий ишлаб чиқариш ва фан-техника тараққиётининг юксалиб бораётган талабларига мувофиқ эмас. Мактабларни битириб чиққан кўп кишилар меҳнат қилишга тузукроқ тайёрланмасдан ҳаётга қадам қўймоқдалар, асосий оммавий касблар тўғрисида етарли тасаввурга эга эмаслар ва шу сабабли халқ хўжалигига ишга боришда қийинчиликларга дуч келмоқдалар.

Кўп ҳолларда мактаб программалари ва дарсликлари ортиқча маълумотлар ва иккинчи даражали материаллар билан ҳаддан ташқари тўлдириб юборилган. Бу эса ўқувчиларнинг мустақил ижодий ишлаш кўникмаларини ҳосил қилишга халақит бермоқда. Мактаб ўқувчиларини юксак ғоявий-ахлоқий фазилатлар руҳида тарбиялаб, уларга таълим беришни ташкил этишнинг, уларни ҳаётга, меҳнат фаолиятига тайёрлашнинг синалган формаси бўлган дарснинг катта имкониятларидан тўла-тўкис фойдаланилмаяпти. Таълим билан тарбиянинг узвий бирлиги принципи кўпинча изчиллик билан амалга оширилмаяпти. Ўқитувчилар коллективининг мактаб ўқувчиларини тарбиялашга, уларнинг ижтимоий активлиги ва ташаббускорлигини ривожлантиришга ўтказадиган таъсиридан тўла-тўкис фойдаланилмаяпти.

СССР Маориф министрлигининг, Иттифоқдош республикалар маориф (халқ маорифи) министрликларининг эътибори улар умумий таълим мактабидаги таълим-тарбия жараёнининг ташкил этилиши устидан етарли контроллик қилмаётганликларига, халқ маорифи органларига ва мактабларнинг раҳбарларига нисбатан ўқувчилар билимининг сифати, ғоявий-сиёсий, меҳнат ва ахлоқ тарбиясининг аҳволи учун тузук талабчанлик қилмаётганликларига қаратилди. Бир қанча жойларда ҳали болалар ва ёшларни меҳнатсеварлик, хушахлоқлик руҳида тарбиялашда мактаб, оила, ишлаб чиқариш коллективларининг куч-ғайратлари етарли равишда бирлаштирилмаяпти, бу соҳадаги ижобий тажриба суст оммалаштириляпти.

Қарорда камчиликларни тугатиш, умумий ўрта таълим мактабининг ўқувчиларга таълим, тарбия бериш ва уларни меҳнатга тайёрлаш соҳасидаги фаолиятини такомиллаштириш тадбирлари белгиланди.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети умумий мажбурий ўрта таълимни ривожлантириш, таълим-тарбия жараёнини янада такомиллаштириш, шу тариқа коммунистик жамиятнинг ҳар томонлама баркамол бинокорларини тайёрлашни таъминлаш тўғрисида КПСС XXV съезди қарорларини ва СССР янги Конституцияси қоидаларини изчиллик билан амалга ошириш—умумий таълим мактабининг бош вазифаси, деб ҳисоблайдилар.

Мамлакатда умумий ўрта таълимга ўтиш амалга оширилган ҳозирги шароитда ўрта мактабларни битириб чиқувчилар ўқиш даврида фан асосларини чуқур билишлари ва халқ хўжалигида ишлаш учун меҳнат кўникмаларини эгаллаб олишлари, муайян касб танлашни ўрганишга бевосита яқинлашишлари лозим. Совет ўқитувчилари, ўқувчилари ва уларнинг ота-оналари мактабни ёшларни моддий ишлаб чиқариш соҳасида меҳнат қилишга, асосли равишда касб танлашга тайёрлашни яхшилаш сари кескин буриб юбориш зарурлигини чуқур англашлари керак.

Халқ маорифи органларининг, партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг, меҳнат коллективларининг бутун куч-ғайрати меҳнат тарбиясини тубдан яхшилашда, ўқувчиларни ижтимоий фойдали, унумли меҳнатга тайёрлашни такомиллаштиришда мактабга конкрет ва амалий ёрдам беришга қаратилсин.

Мактабларнинг педагогик коллективлари, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари таълим ва тарбия иши самарадорлигини ҳамда сифатини муттасил оширишлари, ҳар бир дарс ўқувчиларнинг билимга қизиқишини кучайтиришга ва уларнинг ўз билимларини мустақил тўлдириш кўникмаларини ўрганишларига кўмаклашишига интилишлари; ёшларни меҳнатни севиш, меҳнат аҳлини чуқур ҳурмат қилиш ва моддий ишлаб чиқариш соҳасида ишлашга иштиёқ руҳида тарбиялашлари; таълим ва тарбия бирлигини мустаҳкамлашлари, фан асосларини ҳаёт билан, коммунистик қурилиш практикаси билан маҳкамроқ боғлаб ўргатишлари; ўқувчиларни КПСС ва совет давлатининг ички ва ташқи сиёсати билан мунтазам таништириб боришлари, ёш авлодни ватанга, коммунистик партия ишига чексиз садоқат, буржуа идеологияси ва аҳлоқига муросасизлик, социалистик ватан ҳимоясига тайёр бўлиб туриш руҳида тарбиялашлари керак. Ўқувчиларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари фаолиятини активлаштириш зарур. Саккиз йиллик ва ўрта мактабларда шахсни ғоявий-ахлоқий жиҳатдан тарбиялашнинг таъсирчан воситаси сифатида жипслашган коллективларни вужудга келтиришга кўмаклашадиган ўқувчилар комитетларини тузиш мақсадга мувофиқ деб топилди.

Қарорда умумий таълим мактабидаги меҳнат тарбияси ва таълимини ҳар томонлама яхшилаш тадбирлари кўзда тутилди.

Шу мақсадда СССР маориф министрлигига, Иттифоқдош республикаларнинг министрлар советларига қуйидагилар таклиф этилди:

— мактабга яқин жойдаги корхоналар, колхозлар ва совхозлардан фойдаланишни ҳисобга олиб ўқувчиларни самарали меҳнат дарси ва касб танлашни ўрганиши ташкил этилсин. Мактаб ўқувчиларининг ижтимоий фойдали меҳнатда қатнашиши уларнинг ёш хусусиятларига қараб ташкил этилсин, шу билан бирга саккизинчи синфларни битириб чиқувчиларнинг ўқишини бундан буён давом эттириш ҳамда махсус тайёргарлик ва касб танлаш профилини онгли равишда танлашлари таъминлансин;

— умумдавлат манфаатларини назарда тутиб жойларда малакали кадрларга бўлган эҳтиёжнинг ва ўқувчиларнинг ўз ўқув юртини танлаб олиш ҳуқуқига эга эканлигини ҳисобга олиб, автоном республикалар, ўлкалар, областлар, шаҳарлар ва районларни иқтисодий ҳамда социал ривожлантириш комплекс планларининг таркибий қисми сифатида, ягона йиллик ва перспектив планлар асосида ҳунар-техника мактабларига, ўрта махсус ўқув юртларига ва умумий таълим мактабларининг тўққизинчи синфларига саккизинчи синфни битириб чиққанларни қабул қилиш практикаси такомиллаштирилсин;

— IX—X (XI) синфларда меҳнат дарси ҳафтада икки соатдан тўрт соатга (ўқув плани доирасида) кўпайтирилсин. Меҳнат дарслари учун шаҳар ва қишлоқ мактабларининг шароитини назарда тутиб, корхоналарнинг таълим цехларидан, мактабларaро таълим ишлаб чиқариш комбинатларидан, ўқувчиларнинг ишлаб чиқариш бригадалари ва мактаб ўқувчиларининг, ҳунар-техника билим юртларининг бошқа меҳнат бирлашмаларидан, мактаб устахоналари, лабораториялари ва кабинетларидан ҳар тарафлама фойдаланилсин. Ўқувчиларни меҳнат машғулоти жойларига мунтазам равишда бепул ташиш таъминлансин. Барча синфлар учун меҳнат бўйича янги ўқиш программалари ва тегишли ўқув-методика қўлланмалари ишлаб чиқилсин;

— мактаблар меҳнат дарс ўқитувчи кадрлари билан мустаҳкамлансин, педагогика институтлари ва билим юртларида уларни тайёрлаш кенгайтирилсин. Шунингдек меҳнат дарси ўқитувчилари сифатида жалб этиладиган халқ хўжалик ходимларининг, ишлаб чиқариш таълими мастерларининг педагогик маҳоратини тобора ошириш ишлари ташкил этилсин. Инженер-техник ва қишлоқ хўжалик ўқув юртларида умумий таълим мактаблари учун меҳнат дарси ўқитувчилари ва ишлаб чиқариш таълими мастерлари тайёрлайдиган факультетлар ва бўлимларни янада кўпайтириш назарда тутилсин.

Область, район (шаҳар) халқ маорифи бўлимлари штатларига ўқувчиларга меҳнат таълими, тарбияси бериш ва касб танлашни ўргатиш бўйича қўшимча равишда инспектор лавозими киритилади.

Ўқувчиларга касб танлашни ўргатиш ишларини уюштириш ҳамда ўрта мактабларни битириб чиққанларга ишга жойлашишда кўмаклашиш учун халқ депутатлари район (шаҳар) Советлари ижроия комитетлари ҳузурида мактаб ва бошқа ўқув юртларининг, ишлаб чиқариш коллективлари, жамоат ташкилотлари ва ота-оналарнинг вакиллари иштирокида комиссиялар тузиш зарур деб топилди; умумий ўрта таълим-мактабларида ўқувчиларга касб танлашни ўргатиш ўқув методика кабинетлари ташкил этилсин.

Ёшларга касб танлашни ўргатиш соҳасидаги ишларни мувофиқлаштириш учун СССР Маориф министрлиги ҳузурида СССР Госплани, давлат меҳнат комитети, ВЦСПС, ВЛКСМ Марказий Комитети ва бошқа манфаатдор министрликлар ҳамда идоралар иштирокида идоралараро методик кенгаш тузилади.

Ижтимоий эҳтиёжларга мувофиқ равишда ҳамда ўқувчиларнинг хоҳиши, қобилияти ва меҳнатга тайёргарлигини назарда тутиб, барча ўрта умумий таълим мактабларини битириб чиқиб, ўқишни давом эттирмайдиган ўқувчиларни халқ хўжалигининг турли тармоқларига ишга планли равишда жалб этишни таъминлаш керак. Ўқувчиларнинг ўрта мактабни битириб чиққандан кейин моддий ишлаб чиқариш соҳасида ишлашга бўлган иштиёқини ҳамма чоралар билан рағбатлантириш лозим.

Министрликлар ва идоралар, корхона ва ташкилотларнинг, совхозлар ва колхозларнинг раҳбарлари мактаб ўқувчиларига меҳнат таълими берилишига ва касб танлашни ўргатишга ҳар жиҳатдан кўмаклашишлари лозим. Ҳар бир ўрта мактабга битта корхона (ташкилот)ни бириктиб қўйиш мақсадга мувофиқ, деб топилди.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига янги таълим цехлари ва участкалари тузиладиган корхоналар, ташкилотлар, совхоз ва колхозларни (қайси идорага қарашли эканлигидан қатъи назар) белгилаш; мактабларaро ўқув ишлаб чиқариш комбинатлари тармоқларини янада кўпайтиришда халқ маорифи органларига ёрдам бериб туриш, мактаб ўқувчиларининг ижтимоий фойдали меҳнатнинг турли формаларида — мактаб устахоналари, ўқувчиларнинг ишлаб чиқариш бригадалари, ёзги меҳнат ва дам олиш лагерлари ҳамда бошқа меҳнат бирлашмаларида иштироки ҳар тарафлама ривожлантирилсин.

СССР Госпланига, СССР Маориф Министрлигига, Иттифоқдош республикалар Министрлар Советлари ҳамда манфаатдор министрликлар ва идоралар билан биргаликда меҳнат таълимининг моддий базасини мустаҳкамлаш юзасидан таклифлар киритиш, унда ҳозирги

[Давоми 3-бетда].

ТАШАББУСКОРЛАР ҲИСОБ БЕРАДИЛАР

ИЛҒОР САБЗАВОТКОРЛАР РЕДАКЦИЯМИЗ МЕҲМОНИ

ЭЛ ДАСТУРХОНИНИ НОЗ-НЕЪМАТЛАР БИЛАН БЕЗАЙМИЗ

Янги 1978 йил бўсағасида турибмиз. Барча совет кишилари юбилей йилини меҳнатда улкан муваффақиятлар билан якунлашаяпти. Жумладан, областимиз қишлоқ хўжалик ходимлари ҳам бу йилда улкан ютуқларни қўлга киритдилар. Юбилей йилида социалистик мажбуриятга қўшимча равишда 10 минг тонна пахта, 6,4 минг тонна ғалла, 3,1 минг тонна каноп пояси, 30 минг тонна сабзавот, картошка ва бошқа резаворлар топширилди.

Мана шундай улкан ютуқларга эришишда районлар, хўжаликлар, бригадалар ўртасида уюштирилган социалистик мусобақа муҳим аҳамиятга эга бўлди. Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтириш ташаббуси билан чиққан илғор коллективларнинг тажрибаси жойларда кенг қулоч ёйди.

Дарвоқе, область партия комитети эрта баҳорда пахтакорлар, маккажўхорикорлар, чорвадорлар билан бир қаторда, илғор сабзавоткорлар, картошкакорлар ва соҳибкорларнинг юбилей йилида мўл ҳосил етиштириш юзасидан бошлаган ажойиб ватанпарварлик ташаббусларини маъқуллади. Ташаббускорлар издошлари барча районларда кўпайиб борди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг Калинин районидаги «Қорасув» совхозининг илғор сабзавотчилик бригадаси бошлиғи Абдураҳим Шерматовга йўллаган мактуби сабзавоткорларимиз, соҳибкорларимиз ғайрат-шижоатини янада жўш урдириб юборди. Барча хўжаликларда, бригадаларда мўл ва сифатли сабзавот, картошка, полиз маҳсулотлари ва мева етиштириш, эл дастурхонини турли-туман ноз-неъматларга безаш учун кураш қизғин тус олди.

Сабзавот, картошка, хўл мевадан мўл ҳосил етиштиришда ташаббускор коллективларнинг аъзолари олдинги сафда бордилар. Улар деҳқончилик маданиятини юксалтира бориб, илғор фан-техника ютуқларини ишлаб чиқаришга кенг жорий қилиб баракали хирмон кўтаришди. Бир қанча бригада ва хўжаликларда сабзавот маҳсулотларини эрта ва сифатли етиштириш, бир майдондан икки маротаба ҳосил олиш соҳасида бой тажриба тўпланди.

Куни кеча юбилей йилини улкан меҳнат муваффақиятлари билан якунлаётган бир группа ташаббускор сабзавоткорлар редакциямизга меҳмон бўлиб келишди. Улар сабзавот, картошка, полиз маҳсулотлари етиштириш бўйича орттирган бой тажрибалари ҳақида сўзлаб бердилар.

(Илғор сабзавоткорларнинг ҳисоботлари билан газетамизнинг ички саҳифасида танишасиз).

Пешқадамлар тажрибасини оммалаштирайлик

Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозида илғор хўжаликлар ҳамда илмий-тадқиқот институтларининг қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши соҳасидаги тажрибалари ва ютуқларини ўрганиш юзасидан область семинари бўлиб ўтди.

Семинарда район партия комитетларининг секретарлари, район ижроия комитетларининг раислари, область ва район қишлоқ хўжалик органларининг, пахтакор колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари иштирок этишди.

Семинар қатнашчилари Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхози раиси Ю. Тўлагановнинг «Пахтадан эрта ва мўл ҳосил етиштириш, пахтачиликда техника тараққиётини жорий этиш» мавзусидаги докладини тингладилар. Шунингдек, семинарда колхоз партия комитети секретари М. Пўлатовнинг қишлоқ меҳнаткашлари ўртасида социалистик мусобақанинг таъсирчан формаларини уюштириш, колхоз бош бухгалтери Т. Айтбоевнинг колхозчиларни моддий ва маънавий рағбатлантириш форма ва методлари ҳақидаги нутқлари ҳам тингланди.

Семинар қатнашчилари ички резерв ва имкониятлардан янада самарали фойдаланиш, пахтачиликда комплекс механизацияни жорий этиш, 1978 йилда ва умуман ўнинчи беш йилликда рахта етиштиришни ва давлатга сотишни янада кўпайтириш масалалари юзасидан тажриба алмашдилар.

МОСКВАЛИКЛАР ТАШАББУСИ ИЗИДАН

УЧ ЙИЛЛИК ПЛАН—1 МАЙГАЧА

Бектемирдаги темир-бетон буюмлари заводи «Узселстройдеталь» трестининг илғор корхоналаридан ҳисобланади. Завод коллективи зиммасига юклатилган вазифани доим шараф билан бажаришяпти. Ишчи-хизматчилар юбилей йилида ҳам самарали ишлашди. Давлат планларини ой сайин ортиғи билан адо этиб келишяпти. Уларнинг меҳнат календарида 1978 йил бошланганига бир ойдан ҳам ошди.

Корхона коллективи эришаётган ютуқларга норуда материаллари ишлаб чиқариш цехи ишчилари салмоқли ҳисса қўшишяпти. Улар заводда биринчи бўлиб, москваликлар ташаббусига қўшилишди. Ўнинчи беш йилликнинг уч йиллик ишлаб чиқариш топшириғини 1978 йилнинг 1 майигача адо этишга аҳд қилишди. Темир-бетон буюмлари цехи коллективи ҳам ташаббус издошларидан ҳисобланишади. Цех ишчилари уч йиллик планни 1978 йилнинг 1 июнигача бажаришга қарор қилдилар.

Шу кунларда бу пешқадам цехлар коллективлари янги мажбуриятларини шараф билан бажариш учун социалистик мусобақани тобора авж олдиришяпти. Унда иштирок этаётган айрим ишчилар нормани икки бараварга етказиб бажаришмоқда. Гайфуллин, Пивненка, Саломатова, Булезбековлар шулар жумласидандир. Улар ҳозирги вақтда 1979—1980 йиллар ҳисобига меҳнат қилиб, коллектив меҳнати натижасига барака киритишяпти.

У. ҲАМИДОВ.

ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

Янгийўлдаги инкубатория-паррандачилик станцияси коллективи юбилей йили юзасидан олинган социалистик мажбуриятини муддатидан илгари бажарди. Илғор паррандабоқарлар ўз имкониятларини қайта кўриб чиқиб, планга қўшимча яна камида 10 минг дона тухум ва 10 процент гўшт етиштиришга аҳд қилдилар.

КОЛЛЕКТИВНИНГ ЯНГИ МАРРАСИ

Бу бригада аъзолари қувур ишлаб чиқаришади. У қишлоқ хўжалиги учун жуда зарур маҳсулот. Шунинг учун ҳам моҳир ишчи М. Елисеев раҳбарлик қилаётган бу бригада аъзолари бутун цех коллективи қаторида қувурлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш имконини берадиган резервлардан кенг фойдаланишга интилмоқдалар.

Ўнинчи беш йилликнинг ўтган икки йили мобайнида 2100 тоннадан кўпроқ қувур ишлаб чиқарган бригада аъзолари корхонада биринчи бўлиб москваликларнинг янги ташаббусига қўшилдилар. Улар 3320 тонна қувур ишлаб чиқариш юзасидан уч йиллик планни узоғи билан СССР Конституциясининг бир йиллик кунигача бажаришга аҳд қилдилар. Айни вақтда 10 тонна металлни тежаб қолиш, маҳсулот сифатини анча яхшилашга ваъда бердилар.

Пешқадам бригаданинг бу ташаббусини Оҳангаронда ги Сантехлит заводи партия бюроси маъқуллади ва уни кенг ёйиш тадбирларини белгилади. Шунинг учун ҳам бу ҳаракат иштирокчилари сафига янги бригадалар, сменалар коллективлари, айрим ишчи-хизматчилар қўшилиб, зиммаларига оширилган мажбуриятлар олишяпти.

А. НАВРЎЗОВ, О. ХУШНАЗАРОВ.

ГРАФИКДАГИДАН ЎЗИБ

Калинин районидаги 125-ихтисослашган кўчма механизация колоннаси областимиз колхоз ва совхозларида теплицалар қуришдек шарафли вазифани бажармоқда. Бунёдкорлар бу соҳада дурустгина тажриба тўплашди. Шунинг учун ҳам ойнавандли теплицалар қурилиши суръатига суръат қўшмоқдалар.

Йил бошидан социалистик мусобақани авж олдириб ишлаган қурувчилар ва монтажчилар айрим объектларни қўлдан чиқаришди. Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги арафасида «Политотдел» колхозида 6 гектарли теплица комплекси қурилиши тугалланди. Шу кунларда эса Қўйлиқ теплица комбинати учун 6 гектарли янги теплица комплекси қурилиши тугалланмоқда.

Колонна бунёдкорлари йилимизнинг ўтган ойлари ичида салкам 3 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини амалга оширдилар. Бу планда белгиланганидан 60 минг сўмлик кўпдир.

Коллективнинг графикдан ўзиб ишлашига кўпгина бунёдкорлар муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Коммунистлардан А. Санаров, Ю. Дергунов, комсомол-ёшлардан Ҳ. Мадиёров, Г. Ким ва бошқа илғор ишчилар шулар жумласидандир. Улар меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш намуналарини кўрсатмоқдалар, нормани доим ортиғи билан адо этишмоқда.

Райондаги йўл қурилиши ва ремонт участкаси коллективи ҳам давлат планларини зиёдаси билан адо этмоқда. Улар бир ойдан ошиқроқ вақтдан бери келгуси йил ҳисобига ишлашяпти. Коллектив ютуқларида автогрейдер машинисти Ғ. Музаффаров, механик С. Саидмаҳмудов, ишчи Н. Машарипов, тракторчи С. Азимовларнинг муносиб улушлари бор.

М. МУРОДОВ.

ҚАҲРАМОН БОШЛИҚ БРИГАДА ТАРАДДУДИ

ҚУЙИ ЧИРЧИҚ. Свердлов номли колхоз меҳнаткашлари Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Пётр Ханни уста деҳқон сифатида жуда яхши танишади. Бу бежиз эмас, албатта. У етакчилик қилаётган бригада ҳар қандай шароитда ҳам қишлоқ хўжалиги экинларидан ва пилладан мўл ҳосил етиштиришга эришмоқда. Бунда бригада бошлиғи П. Ханнинг омилкорлик билан иш юритаётганлиги қўл келмоқда.

Юбилей йилида ҳам Петр Хан бошлиқ бригада аъзолари катта ютуқларни қўлга киритди. Коллектив ҳар гектар майдондан 50,2 центнердан пахта йиғиштириб олди. Каноп пояси ҳосилдорлиги 221 центнерга етказилди. Бригадада 10 қути қурт уруғининг ҳар қутисидан 91 килограммдан «кумуш тола» етиштирилди.

Бригада азаматлари ҳозирда келгуси йил ҳосилига пухта ҳозирлик кўришмоқда. Ҳосилдан бўшаган майдонлар шудгорлаб қўйилди, далага маҳаллий ўғит ташиб чиқариш, техникани ремонт қилиш ишлари авж олдирилаяпти.

ИЛҒОР САБЗАВОТКОРЛАР РЕДАКЦИЯМИЗ МЕҲМОНИ

ВАЪДАГА ВАФО—МАРДНИНГ ИШИ

ЮТУҚЛАРНИ МУСТАҲКАМЛАБ

ИЛҒОРЛАР доимо ўзгаларга намуна бўлишлари керак,— **дейди Бўстонлиқ районидаги Жданов номли колхознинг сабзавотчилик бригадаси бошлиғи Қарли ПАЙЗИБЕКОВ**, — бунинг учун эса эришилган ютуқларни кўпайтириб мустаҳкамлаб бориш лозим. Бизнинг бригадамиз аъзолари бунга қатъий амал қилиб, иш юритмоқдалар.

Агар ўтган тўққизинчи беш йилликда жами 1700 тонна сабзавот маҳсулотлари етиштириб, бу борадаги планни 196 процентга бажарган бўлсак, ўтган йили ҳосилдорликни ошириш йўлида яна бир олға қадам ташладик. Сабзавоткорларимиз ҳар гектар майдондан ўртача 412,5 центнердан хирмон кўтардилар.

Юбилей йили биз учун ҳам қувончли воқеаларга бой бўлди. Йил бошида ҳар гектар майдондан ўртача 450 центнердан хирмон кўтарамиз, деб юксак мажбурият қабул қилгандик.

Юқори ҳосил етиштираман, деган деҳқон аввало, ер билан, қолаверса, экинлар билан ҳам тиллаша билиши зарур. Кўп йиллик тажрибада синалган оддий ҳақиқат ана шундай. Сабзавоткор, айниқса, деҳқончилик илмини пухта эгаллаган бўлиши керак. Чунки бир шароитда тўрт-беш турдаги экинларни парваришлаш, бунинг устига бир майдондан икки маротаба хирмон кўтариш ўзига хос маҳорат талаб қилади.

Планда белгиланишича, бригадамиз бўйича бу йил жами 364,5 тонна сабзавот маҳсулотлари етиштиришимиз керак эди. Биз эл дастурхонига 702 тонна турли хил ноз-неъматлар тортиқ қилдик. Бу йиллик планга нисбатан 193 процентни ташкил этади. Ўз сўзимиз устидан чиқиб, 450 центнерлик маррани забт этдик. Ҳосилдорлик ўтган йилдагига нисбатан 37,5 центнерга ошди.

Бригадамиз аъзолари, айниқса, помидордан баракали хирмон кўтаришди. Ҳосилдорлик гектар ҳисобига 650 центнерга етказилди. Биз биринчи марта помидордан ана шундай юқори ҳосил етиштиришга эришдик.

Деҳқонларимиз бошқа турдаги сабзавот экинларидан ҳам мўл хирмон кўтардилар. Жумладан, пландаги 245 центнер ўрнига 520 центнердан карам, 210 центнер ўрнига 310 центнердан пиёз, 120 центнер ўрнига 200 центнердан бодринг етиштирилди. Мўл ҳосил олишда бригадамиз аъзоларидан З. Эсбўтаева, Т. Айтинбетова, Р. Борбўлова, О. Туёқовалар баракали ҳисса қўшдилар.

Шу кунларда ерларимизни қалин қор босган. Далаларимиз қиш уйқусида. Биз барча ерларга етарли миқдорда маҳаллий ўғит чиқариб, барвақт шудгорлаб қўйганмиз. Деҳқонларимиз янги ҳосил ташвиши билан яшамоқдалар. Биз келгуси йилда ҳам илғорларга хос иш тутиб, сабзавот экинлари ҳосилдорлигини янада оширамиз.

ДЕҲҚОНЧИЛИК МАДАНИЯТИНИ ОШИРАМИЗ

СЎНГГИ йилларда деҳқончилик маданиятини юксалтириш учун кураш янада кенг қулоч ёзаётир. Биринчи галда қишлоқ хўжалигини комплекс механизациялаштириш суръатини жадаллаштиришга эътибор кучайтирилмоқда.

КАЛИНИН районидаги «Қорасув» совхозининг тажрибали деҳқон Абдураҳим ШЕРМАТОВ бошчилик қилаётган сабзавотчилик бригадасида ҳам бу соҳада катта ўзгаришлар рўй берди. Илгарилари помидор ва карам кўчатлари тиззадан сув, лой кечиб қўлда экиларди. Эндиликда бригада аҳли бу машаққатлардан бутунлай қутулган.

— Деҳқончилик маданиятини белгилайдиган яна бир шарт—меҳнаткашнинг ўзига ишониб топширилган ишга онгли муносабатда бўлиши, виждонан масъулият хис қилиши, ўз меҳнати натижаси ва самарасини аниқ тасаввур қила оладиган малакага эга бўлишидир,— дейди Абдураҳим Шерматов.— Бу соҳада ҳам биз озми-кўпми олға силжишга улгурдик.

Мана, бир мисол. Сувчимиз Ҳамидулла Нуъмонхўжаев қарилик пенсиясида бўлишига қарамай, коллективни, далани тарк этмади. Ҳамкасбларига усталик билан карвонбошилик қиляпти. Маҳкам Мирзаев ҳам тажрибали сувчи. Кўксини безаб турган Октябрь революцияси ҳамда қўш Меҳнат Қизил Байроқ орденлари унинг маҳоратига гувоҳ.

Эрта баҳордан кеч кузгача далаларимизда иккита культиватор ва транспорт тракторлари тинимсиз ишлаб туради. Механизаторларимиз Абдуваҳоб Султонов билан Турғун Усмоновлар уларни бошқаришда ҳам, лозим бўлиб қолса, созлашда ҳам четдан ёрдамга муҳтож эмаслар.

Дарҳақиқат, бригадамизнинг қайси бир аъзосидан, ютуқларнинг бош омили нимада, деб сўрасангиз бир овоздан деҳқончилик маданиятининг юксалаётганида, деб жавоб беришади. Бу йил сайин салмоқдор бўлиб бораётган рақамларда ҳам яққол кўриниб турипти. Ўнинчи беш йилликнинг дастлабки йилидаёқ ҳосилдорликда кескин юксалишга эришдик. Ҳар гектар ердан пландаги 240 центнер ўрнига 300 центнердан ошириб сифатли сабзавот маҳсулотлари йиғиштириб олинди. Картошка ҳосилдорлиги 160 центнерга етказилди. Давлатга барвақт ва планга қўшимча топширилган маҳсулотлар ҳисобига 51 минг сўм даромад олинди.

Деҳқонларимиз юбилей йилида янада уюшқоқлик билан меҳнат қилдилар. Самараси ҳам шунга яраша бўлди. 30 гектар ерга экилган сабзавот экинларидан давлатга 1200 тонна маҳсулот топширдик. Кўриниб турибдики, бригадамизнинг лабзи ҳалол аъзолари ҳосилдорликни 400 центнерга етказиб, йил бошида берган ваъдаларини ёруғ юз билан бажардилар.

Ўзимизнинг ҳалол ва фидокорона меҳнатимиз билан давлатга катта даромад келтирганлигимиз бизни, айниқса, қувонтирмоқда. Бу йил 118 минг сўм ўрнига 193 минг сўм даромад олдик. Пландан ташқари олинган даромаднинг 50 процентини бригадамиз аъзоларига мукофот тариқасида тарқатишни мўлжалламоқдамиз.

Деҳқончилик маданиятини юксалтириш соҳасидаги тинимсиз ҳаракатимиз меҳнатларимизни рўёбга чиқариб юзимизни ёруғ қилаётган экан, биз шу йўлдан оғишмай олға бораверамиз.

МУВАФФАҚИЯТЛАР АСОСИ—ОМИЛКОРЛИК

Ислом БАҲРОМОВ кўп йиллардан бери сабзавотчилик-картошкачилик бригадасига бошчилик қилиб келади. Бу коллектив Тошкент районидаги «Ленин йўли» колхозида мунтазам пешқадамлик қилаётир.

Ташаббускор коллектив етакчиси юбилей йилида қўлга киритилган ютуқлар ҳақида шундай ҳикоя қилади:

— Юбилей йилида бригадамизга 53 гектар ер ажратиб берилган эди. Шундан 35 гектарига сабзавот экинлари, 18 гектарига картошка экишни планлаштириб, карталарни аввалдан белгилаб олдик.

Маълумки, эртаки картошка ҳосилини йиғиштириб олиб, ўрнига кечки картошка экишга улгуриш қийин. Тўғри, эртаки картошкани барвақт етиштирса бўлади, бироқ ўрнига яна кечки картошка экишдан наф кам. Чунки, бир ернинг ўзига бир хил экин экавериш ҳосилдорликка акс таъсир кўрсатиши мумкин.

Шунинг учун биз кечки картошкани, асосан, эртаки сабзавотдан бўшаган ерга экдик. Мўлжалимиз тўғри бўлиб чиқди. Картошканинг умумий ҳосилдорлиги 165 центнерга етказилди. Бу районимиз миқёсида энг юқори кўрсаткичлардан биридир.

Планда белгиланганидек, бу йил 12 гектар ерга помидор, 10 гектар ерга эртаки ва кечки карам, етти гектар ерга пиёз, тўрт гектар ерга сабзи ва қолган ерларга турли резавор экинлар экилди. Шуниси қувончлики, сабзавот экинларининг ҳамма турлари бўйича зиммага олинган мажбуриятлар ортиғи билан бажарилди. Яъни ваъдадагидан 50 тонна кўп помидор, 20 тонна кўп пиёз, саккиз тонна кўп сабзи, 300 тонна кўп карам етказиб берилди.

Бригадамиздаги айрим миришкор деҳқонлар карамни маромига етказиб парвариш қилиш ҳаддини олишган. Карамнинг сувталаб экин эканлиги маълум. Аммо, бизнинг деҳқонларимиз сувни эгатлар орқали тарашдан ташқари, механизациядан фойдаланадилар: ҳаводан ёмғир сингари ёғдириш усулини қўллаб, кўп жиҳатдан ютмоқдалар. Бу усулнинг афзаллиги шундаки, ҳосили етила бошлаган карам устидаги чанглар вақти-вақти билан ювилиб турилганлиги сабабли экин танасида модда алмашуви тезлашади, натижада илдизлар фаолияти кучаяди, у ердаги озуқа моддаларини тобора кўпроқ шимиб юқорига узатади. Шу йўл билан ҳосил тез ва бўлиқ бўлиб етилади, баракали бўлади.

Ёмғир усулининг шарофати туфайли бу йил карам ҳосилдорлиги 671 центнерга етди. Бу пландагига нисбатан икки баравардан ҳам кўпроқдир.

Юбилей йилида давлатга 1600 тонна сабзавот маҳсулотлари ва картошка сотиб, халқ хўжалик планини 153 процент бажарган бригадамиз аъзолари келгуси йилда ютуқларни янада мустаҳкамлашга қатъий аҳд қилдилар. 1978 йил ҳосилига ишончли замин яратиш учун кузги-қишки тадбирлар маромида амалга ошириб борилмоқда.

Экиндан бўшаган ерларни кузги шудгор қилишдан аввал ҳар гектарига 500 килограммдан фосфор, 8—10 тоннадан маҳаллий ўғит солинди. Тўққиз гектар ерга август пиёзи, бир гектар ерга чеснок экиб қўйилган. Эртаки экин учун мўлжалланган 20 гектар ер текисланиб, эгат олинди. Бу ерга карам ва картошка экиш мўлжалланган.

Дарвоқе, эртаки сабзавот турларини барвақт етиштириш ҳар томонлама фойдалидир. Биринчидан, бир майдоннинг ўзидан икки марта ҳосил олиш имкониятлари кенгаяди. Иккинчидан, даромад кўпаяди. Масалан, бу йил биз эртаки карамни ўттиз тийинлик пайтида етиштирдик. Бундан бригадамиз аъзолари ҳам моддий манфаат кўриб, меҳнатларига яраша мўмай даромад қилдилар. Энг асосийси, уларнинг меҳнат активлиги ошди. Биз бу йўлда янги-янги резерв ва имкониятларни излаб топишга ҳаракат қилаверамиз.

ТАШАББУСКОРЛИК МАСЪУЛИЯТИ

— ТАШАББУСКОРЛИК яхши хислат,— **дейди Оҳангарон районидаги С. Раҳимов номли совхознинг картошкачилик бригадаси бошлиғи Холмат ЭРГАШЕВ.**— Чунки марра ҳам аниқ, мақсад ҳам аниқ. Меҳнатингнинг пировард натижаси кўз олдингда туради. Ҳам илинж, ҳам иштиёқ билан ана шу сўнгги марра сари интилиб, яйраб-яшнаб меҳнат қиласан.

Ташаббускорликнинг масъулияти ҳам кучли бўлади. Шунга яраша ташвиши, машаққати бор. Катта ишга қўл уриб, шартингни эл-юртга овоза қилиб қўйгандан кейин, уддасидан чиқиш керак. Ҳар доим шу ҳақда ўйлайсан. Хуллас, ғалвир сувдан кўтарилиб, ваъдага вафо қилгунингча ташаббускорликнинг масъулиятли юки елкангда бўлади.

Бригадамиз аъзолари юбилей йилида биринчи марта ташаббускорлар сафига қўшилдилар. Шунинг учун ҳам уларнинг меҳнатга муносабатлари ўзгача бўлди. Ҳар бир агротехник тадбир аввалдан пухта ўйланиб амалга ошириб борилди. Айниқса, уруғни қисқа муддатда экиб олиш учун ҳамма имкониятлар ишга солинди.

Бизда картошка экадиган иккита агрегат бор. Уларнинг ҳар бири сменада уч гектар майдонга уруғ экиш қувватига эга. Агар шунга қаноат қилсак, мавжуд 87 гектар майдонни қўлдан чиқариш учун камида ўн беш кун керак бўлади. Демак, экишни тугаллагунча, дастлабки гектарларга ташланган уруғ униб чиқади. Натижада экин нотекис бўлиб қолади. Бунинг олдини олиш учун ишни икки сменада ташкил этдик. Механизаторларимиз Очил Болтабоев билан Қаршибой Шамсиев, сеялкачиларимиз Эшбой Исматов билан Умарали Бойдуллаевлар чинакамига жонбозлик кўрсатдилар. Шуларнинг ҳаракати билан кунига 11—12 гектарга етказиб уруғ экишга ва бу ишни саккиз кунда тўла тугаллашга муваффақ бўлдик.

Ерга уруғ тушган дастлабки кундан бошлаб дала қайноқ меҳнат майдонига айлантирилди. Кунига уч маҳал иссиқ овқат тайёрланди. Ишчилар тонг қоронғусидан то кеч оқшомгача далани тарк этмай, шу ерда овқатланиб, шу ерда ҳордиқ чиқардилар.

Ерларимиз тошлоқ бўлганлиги учун экинни суғоришда сувчилардан катта маҳорат талаб этади. Ҳосил пишиб етилгунга қадар етти-саккиз марта сув беришга тўғри келади. Сотиболди Эргашев, Аҳмад Пардаев, Эргаш Шамсиев, Қўшбой Исматов сингари тажрибали сувчиларимиз бу вазифани шараф билан уддаладилар.

Етиштирилган ҳосилни тез ва сифатли йиғиштириб олишда ҳам катта сафарбарлик эълон қилдик. Картошка кавлайдиган иккита агрегатимиз кун бўйи тинимсиз ишлаб турди. Ўн иш кунида пландаги 870 тонна ўрнига 1144 тонна картошка ҳосилини йиғиштириб олиб, планни анча ортиғи билан бажардик.

Биз бу ютуқлар билан чегараланиб қолмаймиз. Бригадамиз аъзолари келгуси йилда ҳосилдорликни янада оширишга аҳд қилдилар. Бизга ажратиб берилган 100 гектар ер сифатли шудгор қилиб қўйилган. Ҳайдаш олдидан гектар ҳисобига 250 килограммдан аммофос, 25 тоннадан маҳаллий ўғит солинди.

Ариқ-зовурлар тозалаб қўйилди. Техника ремонти давом эттирилмоқда. Келгуси йилда ҳам ташаббускорларга хос зарбдорларча меҳнат қиламиз.

ҲОСИЛДОРЛИКНИ ЮКСАЛТИРИШ ЙЎЛИ

ЛЕНИН ордени кавалери Неъмат ЖУМАБОЕВ бир неча йилдан буён Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозида сабзавотчилик бригадасига бошчилик қилади. Ташаббускор бригадада ҳосилдорлик муттасил ошиб боряпти. Бригада аъзоларининг бу йилги ишлари ҳақида Н. Жумабоев қуйидагича ҳикоя қилади.

— Ҳосилдорликни ошириш йўли битта,— дейди бригада бошлиғи.—Бу—фан-техника ютуқларидан, органик, минерал ўғитлардан самарали фойдаланиш, илғор тажрибани кенг жорий этиш, меҳнатга ижодий муносабатда бўлиб, мавжуд резервлардан тўла фойдаланишдир.

Еримиз катта. 115 гектар майдонда деҳқончилик қиламиз. Шундан 77 гектарида сабзавот экинлари парваришланади. Бу йил шаҳарликлар дастурхонига планда белгиланган 1140 тонна ўрнига 2024,2 тонна сабзавот маҳсулотлари етказиб бердик.

Бригадамизда бу йил, айниқса, пиёздан мўл ҳосил кўтарилди. 25 гектар майдондан 678,5 тонна хирмон кўтардик. Ҳосилдорлик гектар бошига 350 центнердан тўғри келди. Кўп йиллик тажрибамиз шуни кўрсатдики, август ойида экилган пиёз ҳар томонлама қулайдир. Бунда биринчидан, экин кам меҳнат талаб қилади. Пиёзни бегона ўтдан тозалаб, икки маротаба озиқлантириш ва 9—10 марта суғориш кифоя. Иккинчидан эса парвариш сифатига қараб ҳосилдорлик ҳам ортиб бораверади. Энг қимматлиси шуки, етиштирилган маҳсулот таннархи камаяди.

Сабзавот маҳсулотларини эрта етиштириш ҳам катта иқтисодий самара беради. Бунда полиэтилен плёнкалардан фойдаланиш муҳим аҳамиятга эга. Биз бу йил плёнкалар остидаги 3 гектар ерга бодринг, бир гектар ерга карам экдик. Эрта етиштирилган 120 тонна маҳсулотнинг ҳар бир килограммини давлатга 30 тийиндан сотдик. Шунингдек, 125 тонна помидорнинг килограмми 25 тийиндан топширилди. Бунинг эвазига бригадамиз аъзоларининг ойлик иш ҳақи ортиб бормоқда.

Деҳқонларимиз юбилей йилида сабзи ва карамдан ҳам кутилганидан юқори ҳосил кўтардилар.

Йил якунланар экан, эришилган натижаларга танқидий нуқтаи назардан қараб чиқиш ўринлидир. Буни келгуси йилги ишларга таъсири фойдали бўлади. Бригадамизда қўлга киритилган ютуқлар билан бир қаторда айрим нуқсонлар ҳам борки, улардан кўз юмиб бўлмайди.

Эрта баҳорда 18 гектар майдонга картошка экиб, пировардида ваъдамизнинг устидан чиқа олмадик. Бунинг асосий сабаблари нимада? Аввало, биз уруғлик танлашда хатога йўл қўйдик. Картошка уруғлиги яровизация пайтида агротехник камчиликларга йўл қўйилган, у қалин ёйилганлиги туфайли қизиб кетган экан. Натижада, уруғ ерга ташлангач, тўлиқ гектарлар ҳосил қила олмадик.

Келгуси йилда бу камчиликка йўл қўймаслик мақсадида экиладиган уруғлик картошкани ўзимиз тайёрламоқдамиз.

Бригадамиз аъзолари 1978 йил ҳосили учун пухта тайёргарлик кўришмоқда. Келгуси йилда картошка экиладиган майдоннинг ҳар гектарига 25 тоннадан маҳаллий ўғит чиқариб, шудгорладик. Алмашлаб экиш картограммасига мувофиқ экиладиган сабзавот турларига мослаб жўяклар тортиб қўйилди. 25 гектар майдонга август пиёзи, 3 гектар майдонга эса саримсоқ пиёз экиб қўйилган. Бу экинларга дастлабки ишлов берилди. Бригадамиз тракторчиси Қодир Жўрабеков, колхозчилардан Ханифа Қодирова, Мелихон Болтаева, сувчи Алим Нурматовлар бу ишларни амалга оширишда алоҳида ўрнак кўрсатишди.

Айни кунларда бу йилги камчиликларни тугаллаш, барча экин турлари ҳосилдорлигини ошириш мақсадида қишки тадбирларни юқори сифатда амалга оширяпмиз. Бригадамизда эртаги сабзавот кўчатлари етиштиришга алоҳида эътибор беріляпти. Суғориш шохобчаларини тартибга келтиряпмиз.

ҚОВУН-ТАРВУЗ БЕҒУБОР БЎЛСИН

— ИЛҒАРИЛАРИ мен пахтачилик бригадасида ҳисобчи бўлиб ишлар эдим.— **деб суҳбатга қўшилди Оққўрғон районидаги Партия XXII съезди колхозининг полизчилик бригадаси бошлиғи Абдувоҳид АБДУРАИМОВ**,— Ўтган йили эса хўжалигимизда қовун-тарвуз етиштиришга ихтисослаштирилган махсус бригада тузилди. Мени ана шу бригадага бошлиқ қилиб тайинладилар. Зиммамиздаги масъулият юксак ва шарафли эди: аҳолига ширин-шакар, беғубор қовун етказиб бериш керак. Бунинг учун эса ердан, техникадан, ҳамма имкониятлардан ишнинг кўзини билиб фойдаланиш, яъни агротехника қоидаларига қатъий риоя қилиб, меҳнат қилиш зарур.

Биз ўзимизга ажратиб берилган 50 гектар майдонни сифатли шудгор қилдик. Ҳар гектар ерга салкам 20 тонна маҳаллий ўғит чиқариб солдик. Ерни сифатли қилиб, тайёрладик ва кафтдек текисладик. Уруғни ўз вақтида экдик. Ниҳоллар кўзга ташланиши билан ишлов беришни бошлаб юбордик.

Бизнинг ерларимиз қир ерлар. Ҳаммаси бўлиб 16 киши ишлаймиз. Мақсадимиз аҳолига беғубор қовун-тарвуз етказиб бериш. Шунинг учун ҳар бир агротехник тадбирни пухта ўйлаб, амалга оширишга ҳаракат қилдик. Экин палак ёйгунга қадар трактор билан ишлов берилди. Бутун мавсум давомида қовунни икки марта суғордик. Тарвуз экинига эса шароитга қараб, айрим карталарга тўрт марта, айримларига 5—6 марта сув қўйилди.

Бригадамизда миришкор деҳқонлар кўп. Ана шулардан бири Ғани ота Валиев. У кишига Эсонбой Ортиқов ҳамкор. Бу отахонларнинг маслаҳати, йўл-йўриғи асосида қовун-тарвуздан мўл ҳосил етиштириш тадбирлари амалга оширилди. Биз ерга шудгорлашдан олдин гектарига 400 килограммдан фосфор, салкам 20 тоннадан ўғит солган эдик.

Вегетация даврида фақат маҳаллий ўғитдан фойдаландик. Охирги сувгача сепма ва шарбат усулида гўнг бердик. Шунинг учун ҳам қовун-тарвузимиз ширин бўлди. 22 августда ўтказилган область конкурсида биз ҳам қатнашдик. Конкурсга кўкча, «обиноввот» қовун навлари ҳосилидан намуналар олиб келган эдик. Ширинаки ўйналганида, бизнинг бригадамиз полизкорлари иккинчи ўринни эгаллашга муваффақ бўлдилар. Мен қўл соати билан тақдирландим.

Биз қовун-тарвуз етиштириш планини 120 процентга етказиб бажардик. Аммо эришилган натижалар ўзимизни қаноатлантирмайди. Биз ҳосилдорликни ошириш учун барча имкониятларни ишга солишимиз керак. Уруғчилик масаласи ҳамон муаммо бўлиб келмоқда. Ота-боболаримиз томонидан етиштирилиб келинган яхши-яхши қовун навлари йўқолиб бормоқда. Биз бунга йўл қўймаслигимиз керак. Ана шу мақсадда бу йўл жуда кўп бободеҳқонлар билан суҳбатлашиб, кўпгина қовун навлари уруғидан намуналар йиғдик. Уларни саралаб, қўйдик. Бу борада бизга Калинин районидаги «Хасково» совхозининг таниқли агрономи, халқ селекционери Ўринбой ака Каримовнинг ёрдами катта бўлмоқда. Биз у киши билан суҳбатлашиб, қовун-тарвуз етиштириш агротехникасига оид кўпгина янгиликларни билиб олдик.

1978 йилда полизчилик соҳасидаги ишларимизни ҳар томонлама яхшилаб, аҳолига мўл-кўл, сифатли, беғубор қовун-тарвуз ҳосили етказиб бериш учун барча имкониятларни ишга соламиз. Ҳар гектаридан камида 300 центнердан ҳосил олиш учун ҳозирдан бошлаб тайёргарлик кўрмоқдамиз.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

[Боши 1-бетда].

замон талабларини назарда тутиб, мактаб бинолари лойиҳаларига зарур ўзгартишлар киритилишини кўзда тутиш, мактабларни техника билан, таълимнинг техникавий воситалари билан, асбоб-ускуналар, инструментлар, материаллар ва мебель билан таъминлашни яхшилаш топширилди.

Мактабларaро ўқув-ишлаб чиқариш комбинатлари, ёш техниклар, ёш табиатшунослар станциялари ва мактабдан ташқари бошқа муассасалар тармоқларини кўпайтириш учун халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетларига бўшаб қолаётган мактаб биноларидан фойдаланишга рухсат берилди.

СССР Маориф министрлигига, СССР Фанлар академиясига, СССР Педагогика Фанлари академиясига, Иттифоқдош республикаларнинг маориф (халқ маорифи) министрликларига ўқув планлари, программалар ва дарсликларга тегишли ўзгартишлар киритиш топширилди. Бу ўзгартишлар тегишли фанлар асосларининг зарур ҳажмини ўз ичига олиши, ўрганиладиган предметларнинг политехника, меҳнат ва тарбиявий йўналишларини таъминлаши, ўқитишнинг ҳамма босқичларида уларнинг равонлиги, ички давомийлиги ва мантиқий изчиллиги таъминлансин. Таълим ва тарбия методлари ўқитишнинг мазмунига, ҳаёт талабларига мувофиқ ҳолга келтирилсин.

Ўқиш программаларини ва дарсликларни ҳаддан ташқари мураккаблаштирилган ва иккинчи даражали материаллардан ҳоли қилиш зарур деб топилди. Ўқувчиларнинг машғулот соатлари устидан контроллик қилиш, уйга ортиқча топшириқлар берилишига йўл қўймаслик керак. 1980 йилда мактаб ўқувчилари учун кўпи билан қуйидагича машғулот соатлари белгилансин: I—III синфларда ҳафтасига 24 соат, IV синфда 27 соат, V—VII синфларда 29 соат, VIII синфда 30 соат, IX—X синфларда 32 соат. Факультатив машғулотларни мавжуд типовой ўқиш планларида кўзда тутилган ҳажмда қолдирилган ҳолда бу машғулотларни ўтказиш ишлари тартибга солинсин.

Умумий ўрта таълимни амалга оширишда кечки (сменали) умумий таълим мактаблари муҳим роль ўйнаётганлигини назарда тутиб, СССР министрликлари ва идоралари, иттифоқдош республикаларнинг министрлар советлари бу мактабларнинг ишларини яхшилашлари ва ишлаётган ёшларга тўла ҳажмда ўрта маълумот олиш учун зарур шарт-шароитларни яратишлари, бевосита корхоналарда, колхозлар ва совхозларда мазкур мактабларнинг тармоқларини ва уларнинг филиалларини кўпайтиришлари керак. Қарорда ишлаётган ёшларни ўқитиш юзасидан кўрсаткичларни социал ривожлантириш планлари ҳамда социалистик мусобақа шартларига қўшган меҳнаткашлар коллективларининг ташаббуси маъқулланди.

СССР Маориф министрлигига, иттифоқдош республикаларнинг маориф (халқ маорифи) министрликларига, СССР педагогика Фанлар академиясига, СССР Министрлар советининг нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитетига ўқувчилар учун ўқув қуролларининг ғоявий-назарий, методик савиясини янада оширишни таъминлаш ва мактаб кутубхоналарини етарли миқдорда ижтимоий-сиёсий китоблар, дарсликлар, бадиий, справка-информация ва илмий-педагогик адабиётлар билан таъминлаш, бунинг учун асарларнинг тиражини кўпайтириш, ўқитувчилар учун методик кутубхоналар серияси нашр этиш таклиф этилди.

Матбуот органлари, радио ва телевидение халқ маорифи системасининг муваффақиятларини, педагогика соҳасидаги илғор тажрибани ғоят ишонарли тарзда пропаганда қилишлари, мактаблар ва ўқитувчиларнинг обрў-эътиборини кўтаришга ҳар жиҳатдан кўмаклашишлари лозим.

СССР Маориф министрлиги билан Иттифоқдош республикаларнинг министрлар советлари ўқув-тарбия ишларининг аҳволи ва натижалари учун маориф раҳбар кадрларининг, мактаб директорлари, ўқитувчилари ва тарбиячиларнинг масъулиятини оширишлари, уларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тайёрлаш ва касб маҳоратини оширишга бутун чоралар билан ёрдам беришлари; педагогика коллективларида юксак принципиаллик, талабчанлик, ишонч ва ўзаро ёрдам вазиятини вужудга келтиришлари; ўқитувчилар малакасини ошириш институтларининг мактаблар, мактабдан ташқари ва мактабгача муассасалар педагогларининг ҳамма категориялари билан илмий-методик иш олиб бориш марказлари сифатидаги фаолиятини яхшилаш чораларини кўришлари керак. Методика кабинетлари малакали методистлар билан мустаҳкамланиши лозим. Шу муассасалар зарур бинолар, замонавий асбоб-ускуна ва дидактик қўлланмалар билан таъминлансин. Ўқитувчиларнинг назарий савияси ва методик маҳоратини оширувчи муҳим восита сифатида ўқитувчиларнинг август ва январь конференциялари ишини такомиллаштиришда шаҳар ва район халқ маорифи бўлимларига ёрдам кўрсатилсин; педагогика институтлари ва университетлар ҳузуридаги малака ошириш факультетларида ўрта ва саккиз йиллик мактаблар директорлари, уларнинг ўринбосарлари, район ва шаҳар халқ маорифи бўлимлари ходимлари қайта тайёрлансин.

СССР Маориф министрлиги СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги, Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари, педагогика ўқув юртларининг раҳбарлари, партия ташкилотлари, ўқув юртларида ўқув-тарбия жараёни савиясини юксалтиришлари, унинг ғоявий-назарий йўналишини кучайтиришлари, мактабдаги тарбия ишига ёш мутахассислар тайёрлашга алоҳида эътибор беришлари, улардан мумкин қадар оқилона фойдаланишлари ҳамда уларнинг муқим ишлашларини таъминлашлари лозим. Педагогика ўқув юртларига ёшларни танлаш яхшилансин. Студентлар ва ўқувчиларда ўқитувчилик касбига чуқур ҳурмат-эҳтиром, мактабда ишлаш учун гражданлик бурчи ва масъулият ҳис-туйғуларини тарбиялаш борасида мунтазам ва собитқадамлик билан иш олиб борилсин.

Қарорда айтиладики, университетлар шоҳобчалари анчагина кенгайтирилганлигига қарамай, мактабдаги педагогик ишга айниқса табиёт—математика предметлари бўйича университет маълумотига эга бўлган кишилар ҳамон етарлича юборилмаяпти. Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига СССР Госплани, СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги ҳамда СССР Маориф министрлиги билан келишиб олган ҳолда ҳар йили ҳар бир университет бўйича ўрта умумий таълим мактабларига ўқитувчи кадрларга бўлган эҳтиёжларни назарда тутиб, ўқитувчи бўлиб ишлашга юбориш учун битириб чиқувчилар сони ва профилларини белгилаб бериш вазифаси топширилди. Университетларнинг ўқитувчиликка тайёрланаётган студентлари учун психология-педагогика фанлари туркумини ўрганишга ажратиладиган соатлар сонини кўпайтириш кўзда тутилсин.

Болалар ва ёшларни ўқитиш ва тарбиялашда алоҳида ўрнак кўрсатган энг яхши ўқитувчиларни рағбатлантириш учун «СССР Халқ ўқитувчиси» деган фахрий унвон таъсис этилади. Бу унвон болалар ва ёшларни ўқитиш ва коммунистик руҳда тарбиялашдаги алоҳида хизматлари, халқ маорифи соҳасидаги катта фаолиятлари учун мактабларнинг ўқитувчиларига ва ҳунар-техника ўқув юртларининг муаллимларига, ўқув-тарбия, методика муассасалари ва бошқа муассасаларнинг, маориф органларининг ходимларига бериб борилади.

Маданият, матбуот, радио, телевидение органларига, ижодий союзларга ўқувчиларни эстетик руҳда тарбиялашни ташкил этишда мактабларга ёрдам кўрсатиш борасидаги ишларни кучайтириш тавсия қилинди.

Кичик ёшдаги ўқувчиларнинг бадиий таълими ва жисмоний камолотини юксалтириш мақсадида I—III синфларда тасвирий санъат, музика ва ашула, физкультура ўқитишни зарур шарт-шароитлар яратилиб борган сайин ўрта ва саккиз йиллик мактабларнинг махсус таълим олган юқори синф ўқитувчиларига топшириш мақбул деб топилди. СССР Маориф министрлиги, Иттифоқдош республикаларнинг маориф (халқ маорифи министрликлари мактабларни педагоглар, асбоб-ускуна ва ўқув қўлланмалари билан таъминлаш борасида тегишли тайёргарлик ишларини ўтказишлари керак.

Болалар ва ўсмирларни ижтимоий тарбиялашни янада кенгайтириш самарали шаклларидан бири бўлмиш куни узайтирилган мактаблар ва синфлар ишини янада ривожлантириш ва такомиллаштиришни таъминлаш учун, шунингдек оилага ёрдам кўрсатиш учун СССР Маориф министрлиги ҳамда Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари куни узайтирилган мактаблар ўқув-моддий базасини мустаҳкамлаш ва шундай мактабларнинг ишини, айниқса қишлоқ жойлардаги шундай мактабларнинг ишини яхшилаш борасида конкрет тадбирлар ишлаб чиқиб, амалга оширишлари керак.

СССР Маориф министрлигига Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари билан биргаликда барча интернат муассасалар фаолиятини яхшилаш, ота-оналари қарамоғида бўлмаган болалар тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилиш таклиф этилди. Интернат-мактабларнинг биноларидан бошқа мақсадда фойдаланишга йўл қўйилмасин. Умумий таълим мактаблари ҳузуридаги тайёрловчи синфларга болаларни қабул қилиш кенгайтирилсин.

СССР Соғлиқни сақлаш министрлигига, СССР Маориф министрлигига, СССР Министрлар Совети ҳузуридаги физкультура ва спорт комитетига, ВЦСПС, ВЛКСМ Марказий Комитети, Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига ўқувчилар соғлигини сақлаш ва уларни жисмоний камол топтириш борасидаги тадбирларни ишлаб чиқиб, амалга ошириш, болаларни мунтазам равишда медицина кўрикларидан ўтказиб туришни назарда тутиш, мактабларнинг санитария-гигиена ҳолатини яхшилаш, болалар касалликларининг мунтазам профилактикасини ташкил этиш, мактаб ўқувчиларини физкультура ва спортда оммавий қатнаштириш, мактабларни асбоб-ускуналар билан таъминлаш ҳамда спорт кийим-кечаклари тайёрлашни кенгайтиришни кўзда тутиш вазифалари топширилди.

СССР Савдо министрлиги, Центросоюз, СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, СССР Маориф министрлиги ва Иттифоқдош республикаларнинг министрлар советлари 1978—1983 йиллар мобайнида ўрта ва саккиз йиллик мактаб ўқувчилари учун иссиқ овқат берилишини жорий этишни поёнига етказишлари керак. Шаҳарларда ва ишчилар посёлкаларида мактаб ошхоналари ва буфетларини ярим фабрикатлар билан, тайёр кулинария маҳсулотлари ва бошқа маҳсулотлар билан таъминлаш учун умумий овқатланиш база корхоналари тармоқлари кенгайтирилсин. Ўқувчилар овқатланишини ташкил этишда саноат корхоналари, совхозлар ва колхозларнинг оталиқ ёрдами ривожлантирилсин ва рағбатлантирилсин. СССР Озиқ-овқат саноати министрлигига, СССР Гўшт ва сут саноати министрлигига мактаб ошхоналари учун болаларга бериладиган озиқ-овқат маҳсулотларини майда қадоқлаб чиқаришни кўпайтириш топширилди.

ВЛКСМ Марказий Комитети, иттифоқдош республикалар ЛКСМ Марказий Комитетлари, ўлка ва область комсомол комитетлари мактаблардаги комсомол ва пионер ташкилотларининг ёшларда ўқиш ва меҳнат қилишга масъулиятли ва онгли муносабатда бўлиш руҳини тарбиялаш борасидаги ижодий ташаббус ва активлигини ривожлантиришга даъват этилгандирлар. Мактаб ўқувчилари коммунистик ғоявийлик, совет халқининг революцион, меҳнат ва жанговар анъаналари руҳида, ахлоқий нормалар, интизом ва тартибга сўзсиз риоя этиш, катталарга ҳурмат руҳида, социалистик мулк ва табиатни эҳтиёт қилиш руҳида тарбиялансин. Болалар ва ўсмирларнинг бўш вақтларини ташкил этиш тўғрисида кўпроқ ғамхўрлик қилиш, ўқувчи ёшларни спорт, туризм, бадиий ва техника ижодиёти машғулотларига жалб қилиш лозим.

Қарорда таъкидланадики, ҳар бир комсомол ва пионер тиришқоқлик ва меҳнатсеварлик, камтарлик, ҳаққонийлик, мактабда, оилада, коллектив ва жамоат жойларида ибратли хулқ-атвор намунаси кўрсатмоғи керак.

ВЦСПС, маориф, олий мактаб ва илмий муассасалар ходимлари касаба союзининг Марказий Комитети, касаба союз ташкилотларига ўқитувчилар меҳнатини янада рационал ташкил этишда, уларнинг соғлигини сақлаш, маиший турмуши, уй-жой шароити, хордиқ чиқариши ва маданий дам олишини яхшилашда актив ёрдам кўрсатиш тавсия қилинди. Ўқитувчиларни даволаш ва уларнинг хордиқ чиқариши учун санаторий—соғломлаштириш муассасаларидан тўлароқ фойдалансин. Халқ маорифи ходимлари, оталиққа олган корхоналар ва ташкилотлар коллективларининг мактаблар ўқув-моддий базасини мустаҳкамлаш борасидаги социалистик мусобақаси қўллаб-қувватлансин ва авж олдирилсин. Болалар меҳнатини ва дам олишини муҳофаза қилиш тўғрисида янада кўпроқ ғамхўрлик қилинсин.

Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари, ўлка, область, округ, шаҳар ва район партия комитетлари ҳозирги шароитда ўрта маълумот олиш ҳар бир ёш совет кишисининг гражданлик бурчи ва ҳаётий эҳтиёжи эканлигига асосланиб умумий мажбурий ўрта таълимни янада ривожлантириш ва такомиллаштиришга халқ маорифи органлари, партия, совет, комсомол ва касаба союз ташкилотлари, меҳнат коллективларининг куч-ғайратларини йўналтиришлари керак. Мактабларнинг эҳтиёжларига умумий қизиқиш ва диққат-эътибор вазиятини вужудга келтириш, ўқувчиларнинг ўқув-тарбия жараёнини, меҳнат тайёргарлиги ва касб танлашини ташкил этишда педагогика коллективларига ҳамма чоралар билан ёрдам кўрсатиш лозим. Мактабда олинган билим ёшларнинг марксча-ленинча дунёқарашига, совет ватанпарварлиги ва пролетар интернационализмига мустаҳкам замин бўлиб қолмоғига эришиш керак. Ёш авлодга Коммунистик ахлоқ принциплари ва нормалари муттасил сингдириб борилсин. Лекторлар ва пропагандистлар, саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши илғорлари, меҳнат ва Улуғ Ватан уруши ветеранлари мактаб ўқувчилари билан олиб бориладиган тарбия ишида қатнашишга активроқ жалб қилинсин.

Ҳамма ерда ота-оналарнинг педагогика таълимини ташкил этиш, оила мактаб ва жамоатчилик томонидан бола тарбиясида куч-ғайратлар бирлигига эришиш, ёш авлодни ҳаётга ва меҳнатга тайёрлаш СССР гражданларининг энг биринчи вазифаси эканлигини эсда тутиш лозим.

Янги программаларда ва дарсликларда ўқувчиларда совет ватанпарварлиги, социалистик интернационализм, гражданлик бурчи ва ҳарбий бурч туйғуларини янада чуқур тарбиялаш, ўқувчиларни Коммунистик партия, совет халқи ва унинг қуролли кучларининг революцион, жанговар, меҳнат анъаналари руҳида тарбиялаш масалалари кенгроқ қўйилсин.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети совет ўқитувчилари, маориф ходимлари КПСС XXV съездининг халқ маорифи соҳасидаги қарорларини муваффақиятли бажариш учун барча совет халқи билан бирга ўз куч ва билимларини сарфлайдилар, деб қаттиқ ишонч билдирдилар.

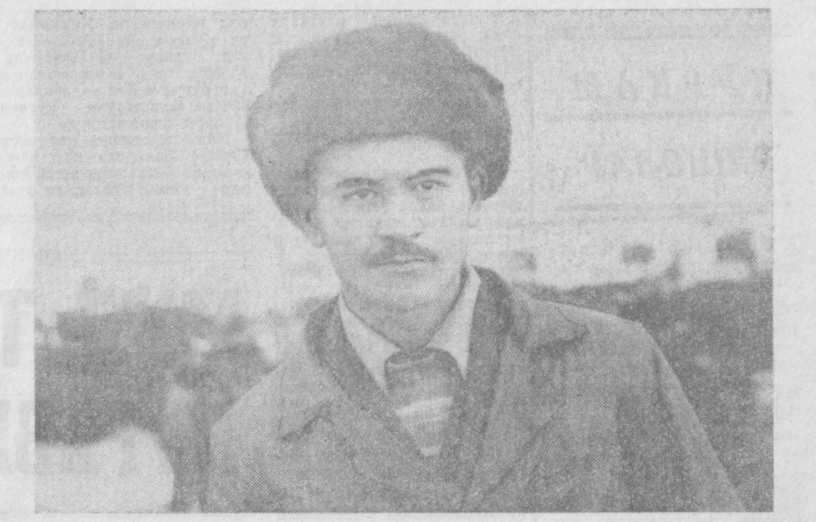

Бекобод районидаги Дзержинский номли колхоз фермаси коллективи чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш учун барча имкониятлардан тўла фойдаланишга ҳаракат қилмоқда. Молбоқар Облақул Қозоқбоев ўз қарамоғидаги 50 бош қорамолни намунали парвариш қилиб, ҳамкасбларига ўрнак бўлаётир.

М. Қорабеков фотоси.

Дунё овози
чет эл хабарлари

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

БУДАПЕШТ. Вишонтдаги Ю. Гагарин номли иссиқлик электростанциясининг коллективи келгуси йил ҳисобига ишлай бошлади. Энергетиклар йил бошидан буён 3,9 миллиард киловатт-соат электр энергияси ҳосил қилдилар. Улар декабрь ойининг қолган кунлари мобайнида яна планга қўшимча равишда 30 миллион киловатт-соат электр энергия ҳосил қилиш мажбуриятини олдилар. Энергетиклар меҳнатда эришган ўз муваффақиятларини ўзларига қўшни бўлган М. Торез номли кўмир хавзаси разрезининг ишчилари билан ҳақли равишда баҳам кўрмоқдалар. Вишонт ТЭСи ана шу кўмир билан ишламоқда. Кончилар бу йил рекорд миқдорда — 6 миллион тонна кўмир қазиб чиқардилар.

БРЮССЕЛЬ. Бельгияда кураш ва коммунистик матбуот фонди учун маблағ тўплаш кампанияси давом этмоқда. «Драпо Руж» газетасининг хабар беришича, шу йилнинг 19 декабригача бу фондга 4 миллион франк маблағ тўпланган.

Кампаниянинг муваффақияти меҳнаткашлар кенг оммаси ўртасида Бельгия Коммунистик партияси обрў-эътиборининг ўсганлигини яққол кўрсатиб турибди.

ДУБЛИН. Ирландия пойтахтидаги аслида бирдан-бир жамоат транспорти бўлган автобуслар икки кундан буён Дублин кўчаларида қатнамай қўйди. Дублин автобус парклари механикларининг забастовкаси натижасида транспорт ҳаракати издан чиқди. Меҳнаткашлар ишдан ташқари ишлаганликлари учун адолатли тарзда ҳақ тўланишини талаб қилмоқдалар.

ВАШИНГТОН. Американинг таниқли актёри ва жамоат арбоби Дик Грегори яна турмага ташланди. У Жанубий Африка маъмурлари ўтказиб келаётган апартеид сиёсатига қарши норозилик юзасидан Жанубий Африка Республикасининг Вашингтондаги элчихонаси биноси олдида бўлиб ўтган намойишда қатнашганлиги учун қамоққа олинди. Д. Грегорига ва намойишнинг бошқа қатнашчиларига қонунчилик ва тартибни бузганлик учун деган бир хил айб қўйилди.

АДАН. Бу ерда Яман Халқ Демократик Республикаси миллий фронти — бирлашган сиёсий ташкилоти марказий комитетининг пленуми иш бошлади. Раҳбарликнинг ўтган давр мобайнидаги фаолияти тўғрисидаги ҳисоботини муҳокама қилиш, мамлакат олдида турган сиёсий ва иқтисодий проблемаларни, шунингдек, 1978 йилги янги давлат бюджетининг лойиҳасини кўриб чиқиш пленум кун тартибига қўйилган.

ТОКИО. Ҳар икки мамлакат касаба союзлари ўртасидаги алоқа ва ҳамкорликни координациялаш органи бўлган Совет-Япония доимий касаба союз комиссиясининг навбатдаги 12-мажлиси қўшма баёнотни имзолаш ва 1978 йилдаги иш программасини қабул қилиш билан Япония пойтахтида ўз ишини тамомлади. Томонлар қуролсизланиш учун, ялпи қирғин қуроли янги турларини, аввало нейтрон бомба ишлаб чиқаришга қарши, тинчлик, демократия ва социал тараққиёт учун бундан буён ҳам биргаликда кураш олиб бориш зарурлигини таъкидлаб ўтдилар.

(ТАСС, 27 декабрь).

МУСТАҲКАМЛАНАЁТГАН ҲАМКОРЛИК

РАНЧИ. (Бихар штати), 28 декабрь. (ТАСС мухбири). Металлургия ва машинасозлик саноати корхоналарининг лойиҳаларини тузиш билан шуғулланувчи давлат корпорацияси (МЕКОН) директори К. Ч. Мохан ТАСС мухбири билан суҳбатда миллий экономиканинг асосий тармоқларини тараққий эттиришда Ҳиндистоннинг СССР билан ҳамкорлиги муваффақиятли равишда ривожланаётганлигини уқтириб ўтди.

МЕКОН ҳозирги вақтда Бхилаи ва Бокарода металлургия комбинатларининг қувватини йилига 4,75 миллион тонна пўлат эрита оладиган даражада кенгайтириш лойиҳаларини тузмоқда. МЕКОН ва унинг Ҳиндистоннинг кўпгина шаҳарларидаги филиаллари кон-руда ва химия саноати корхоналарининг лойиҳаларини тузишда ҳам қатнашмоқда.

Совет экспортлари ўз билимлари ва тажрибаларини ҳинд мутахассислари билан баҳам кўрмоқдалар, деди яна К. Ч. Мохан. МЕКОННинг ходимларидан икки юздан ортиқ киши СССРда малака оширдилар. МЕКОН Совет Иттифоқи билан самарали ҳамкорлиги туфайли чет элларда ҳам шуҳрат қозонди. Ҳиндистон лойиҳачилари баъзи араб мамлакатлари Нигерия, Бангладешнинг бир қанча заказларини ҳам бажармоқдалар.

Узоқ муддатга мўлжалланган ўзаро фойдали Ҳиндистон-Совет иқтисодий ҳамкорлигини кенгайтириш ва чуқурлаштириш учун қулай шароитлар мавжуд, деб таъкидлади К. Ч. Мохан.

С. СПИЦИН.

ҚУВОНТИРУВЧИ ЯКУНЛАР

БЕРЛИН, 27 декабрь. (ТАСС). ГДР меҳнаткашлари бу йилни ҳамма соҳаларда эришган катта муваффақиятлардан қонуний фахрланиш ҳис-туйғулари билан якунламоқдалар. Беш йилликнинг иккинчи йили бу ерда катта ютуқлар билан нишонланди. Ўн бир ой ичида саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан яна 5,3 процент, меҳнат унумдорлиги эса 4,9 процент ошди. Тугалланаётган йилда юздан ортиқ йирик саноат объектлари фойдаланишга топширилди.

Йиллик топшириқларни муддатидан илгари бажарганликлари тўғрисида республиканинг кўпгина корхоналари рапорт бердилар. ГДР электрон саноатининг етакчи корхонаси — Дрездендаги «Роботрон» комбинати келгуси йил ҳисобига ишламоқда. Йил охиригача бу ерда пландан ташқари 15 миллион маркалик маҳсулот ишлаб чиқарилади. «Шведт» нефть химияси комбинатининг коллективи пландан ташқари 27 миллион маркалик маҳсулот ишлаб чиқарди.

1977 йилда халқнинг моддий турмуши ва маданий савияси янада ошди. 142,5 минг квартирани қуриш ва капитал ремонт қилишни назарда тутган уй-жой қурилиши плани анча оширилиб бажарилди. Республика гражданларидан 400 мингдан ортиқ киши бу йил ўзининг уй-жой шароитини яхшилаб олди.

ВЕЛАСКО АЛЬВАРАДО ВАФОТ ЭТДИ

ЛИМА, 27 декабрь. (ТАСС). Перунинг собиқ президенти Хуан Веласко Альварадо бу ерда 67 ёшида вафот этди. У давлат бошлиғи лавозимини эгаллаб турган 1968—1975 йиллар мобайнида Перуда чуқур ижтимоий-иқтисодий ислоҳотлар амалга оширилган эди.

Веласко Альварадо бошчилигидаги Перу ҳукумати мустақил ташқи сиёсат юргизиб, 1969 йил февраль ойида Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар билан дипломатия муносабатларини ўрнатди, Куба билан муносабатларини қайта тиклади. Веласко Альварадо президентлиги вақтида Перу билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатларни ривожлантириш ишига катта ҳисса қўшди.

ЮГОСЛАВИЯ Социалистик Федератив Республикаси. Югославия корхоналарининг дори-дармон ва атир-упалари кўплаб мамлакатлар қатори Совет Иттифоқида ҳам манзур. Суратда: Лесковац шаҳридаги атир-упа фабрикасида.

ТАСС фотохроникаси.

ПЕШҚАДАМ КОЛЛЕКТИВЛАР

Бектемир посёлкасида қатор саноат корхоналари ишлаб турипти. Бу корхоналар коллективлари халқ хўжалиги эҳтиёжлари учун турли-туман маҳсулот ишлаб чиқаришни йилдан-йилга кўпайтириб бормоқдалар, ассортиментини эса кенгайтиришяпти.

Айрим корхоналар ишчи-хизматчилари мусобақада юксак кўрсаткичларга эришяптилар. Пахта заводи коллективи маҳсулот реализация қилиш йиллик планини муддатидан илгари — 6 декабрдаёқ бажариб қўйган эди. Пахта тозаловчилар шу кунларда ҳам ҳиммат камарини маҳкам боғлаб ишлашяпти. Ҳозиргача топшириқдагига қўшимча бир неча юз минг сўмлик пахта толаси ва момиқ ишлаб чиқардилар ҳамда тўқимачилик корхоналарига юбордилар.

Асфальт-бетон ва норуда материаллар заводи коллективи эса шу йилнинг 10 декабридан буён 1978 йил ҳисобига маҳсулот бермоқда. Маҳсулот реализация қилиш йиллик плани 103,2 процент қилиб адо этилди. «Спецмонтажводстрой» бошқармасига қарашли ёрдамчи хўжалик коллективи ютуқлари ҳам баракали бўлмоқда. Корхона ишчилари шу йилнинг 5 декабридаёқ маҳсулот реализация қилиш йиллик плани бажарилганлиги ҳақида ғалаба рапорти беришган эди. Улар йил охиригача қўшимча 150 минг сўмлик маҳсулот реализация қилиш ҳақидаги мажбуриятни ҳам шараф билан адо этмоқдалар.

Ғ. ОБИДОВ,
У. ҲАМИДОВ.

ҚОРБОБОГА ХАТ

Хурматли қорбобо! Сизнинг йўлга чиққанингизни эшитдик. Билишимизча Қорқиз, айиқполвон, қуён, олмахон ҳаммалари болаларни хурсанд қиламиз деб совға саломни кўп ортишган эмиш...

Қорбобо, бир неча йилдирки, бизнинг мактабга ҳам келасиз, қалбимизни хушнуд этасиз. Биз эса шеърлар ёдлаймиз, концерт уюштирамиз. Лекин ҳар йили олдингизда уялиб қоламиз. Ўтган йили ҳам жой бўлмаганидан арча ховлига ўрнатилган эди. Айиқполвон мизғиб олгим келяпти, бир исиниб олсам уйқим қочиб, яна тетиклашиб оламан деган эди, минг афсуски, иссиқ жой топилмади. Унинг устига мактаб хоналарига таклиф этмадикки шарманда бўламиз деб. Йўқ, ўзингиз кириб чиқдингиз.

Ҳали ҳам аҳволимиз ўша-ўша. Биласиз мактабимиз типовой эмас. Тўғрироғи лой девордан қурилган. Хоналар тор, деразалари кичик-кичик, подстанциянинг қуввати етмайди шекилли, лампочкалар хиёл қизариб туради. Қорбобо, баъзи кунлар биринчи сменада биринчи-иккинчи дарс, иккинчи сменада бешинчи-олтинчи дарсда ўқий олмай қоламиз.

Сув йўқлигидан синфлар ҳафтада бир марта ювилса ювилади бўлмаса йўқ. Озадагарчиликнинг аҳволи шундан ҳам билиниб турибди. Бизга ҳовли нима, синф нима барибир.

Бор тўгараклар фақатгина кичкинагина пионер хонасида ўтказилади. Шунинг учун янги йилга кўп ашула, шеър ёдлай олмадик. Тўгарак деймиз, консультация ўтказиш учун хона йўқку!

Эсингизда бўлса торгина буфетимиз бўлар эди. Хонанинг ҳаммаёғи ёрилиб ётибди. Авария ҳолида бўлгани учун бекитиб қўйилди. Ҳамроҳларингизни меҳмон қиладиган жойимиз ҳам йўқ.

Спортни бизнинг мактаб ўқувчилари ҳам севишади. Аммо, номига ҳам спорт залимиз йўқ. РайОНО, Маориф министрлигидаги акаларимиз зора жисмоний тарбия дарсларини қаерда ва қандай ўтказишимизни айтиб беришса?

Ўтган йили келганингизда аҳволни кўриб тегишли идоралар ва масъулиятли кишиларга айтиб қўяман деган эдингиз. Айтган бўлсангиз керакки, районимиз раҳбарлари катта йиғинларда «Абай номли 30-мактаб районимиздагина эмас, хатто областимизда энг ёмон ўқув базали мактаб бўлса керак», деб тилга олишибди. Бу билан бизни камситишмоқчими, ёки «янги мактаб қуриш керак» дейишадими билолмадик. Ундоқ десак совхозда янги мактаб қуриш ҳақида ҳеч гап йўқ. Хуллас бу гапнинг мағзини тушунолмай доғдамиз. Совхоз раҳбарларига мурожаат этсак етти йилдан бери «энди бу йил янги мактаб қурилишини бошлаймиз» деб ваъда беришади. Шунда ҳам яхши муомала қилишмайди. Лекин даладаги ҳосилни йиғиш пайтида ёрдамга чақиришганда бир гапириб ўн кулишади.

Мактабимиз «Ленинград» совхози территориясидаги ягона ўқув даргоҳидир. Совхоз маркази бир-бир ярим километр келади. Айрим ўқувчилар совхознинг марказигача яна бир ярим-икки километр юришади. Автобус бу йўлларда қатнамайди. 1—4-синф ўқувчилари қишнинг совуқ кунларида икки-тўрт километр пиёда юриб келишларини қийинчиликларини раҳбарларимиз ҳаёлларига келтиришармикин. Шунинг учун биринчи дарс тугагунча ўқувчилар синфга кириб келишаверади. Боз устига ноябрь ойида «Главташкентстрой»га қарашли «Таштрансспецстрой»нинг 5-қурилиш бошқармаси Тошкент минерал сувлари санаторийсига водопровод трубаси ўтказамиз деб ягона йўлимизни ҳам қазиб ташлашди. Бу йўлдан энди этик билан ҳам ўтиш қийин бўлиб қолди.

Ёғингарчиликда лой билан тўппа тўғри синфларга кираверамиз. Чунки, пол ювишга сув йўқ-ку, унга қайдан топилади. Хоналар совуқ эмасми, дарс тугагунча ҳўл пойафзалда ўтирилади. Шундай бўлгандан кейин беморлар кўпайиб, давомат 50—60 процентга тушиб қоляпти. Ўқитувчиларимиз ўтган дарсни кимдан сўрашни билишмайди. Чунки, кеча келган ўқувчи бугун касал, эртага эса бугун янги дарсни тинглаган талаба келмайди.

Азиз қорбобо, аввало мезбон сифатида сиздан узр сўраймиз. Янги йил арчамизга келадиган вақтингизни мактабимиздан «беҳабар» раҳбарлар билан суҳбатга сарфласангиз. Биринчи галда совхоз ва район, «Ташвинсадсовхоз» тресті раҳбарларига яхшилаб тушунтиринг. Маориф министрлиги, Тошкент район халқ маорифи бўлимидаги масъулиятли кишилар ҳам четда қолишмасин.

Бизнингча мактаб энг кам хонадонли чет қишлоқда эмас балки совхоз марказида бўлиши керак. Мактаб бўлгандан кейин ўқиш ўрганиш учун барча қулайликлар бўлмоғи лозим. Нега энди қўшни хўжаликларнинг ҳаммасида ёруғ, кенг хонали мактаблар бор-у, бизда йўқ. Тўғриси уларга ич-ичимиздан ҳавасимиз келади. Биз ҳам Ватанимизга муносиб илмли кишилар бўлиб етишишни жуда-жуда орзу қиламиз.

Ҳа, айтганча ҳар йилгидек бу йил ҳам ўт ўчириш командаси, санитария-эпидемиология станцияси, шу каби бир қатор идоралардан келишиб, яна қўш-қўш актлар тузиб кетишди. Лекин барибир ўша ерда шуғулланаяпмиз. Чунки, мактабни бекитиб бўлмайди. Тўғри, айрим юқори синф ўқувчилари имкониятлари бор экан бошқа хўжаликлардаги мактабларга бориб ўқишмоқда. Аммо, кўпчилигимизнинг укаларимиз бор. Улар ўзларича мактабга келиб кетишолмайди.

Қадрли қорбобо, гапирсак гап кўп. Аммо ҳолимиздан хабар оладиган одам йўқ. Сиздан яна бир бор жуда-жуда қаттиқ илтимос қиламиз. Ўша идораларга кириб аҳволимизни тушунтиринг.

Жавобингизни кутамиз ва салом билан Тошкент районидаги Абай номли 30-мактабнинг юқори синф ўқувчилари.

Хатни оққа кўчирувчи
Б. ПЎЛАТОВ.

ТОШКЕНТ ЯНГИЛИКЛАРИ

КЎРКАМ БИНОЛАР

Пойтахтнинг Аҳмад Дониш кўчасида бир йўла тўққизта тўққиз қаватли турар-жой биноси виқор билан кўкка бўй чўзди. Куни кеча шуларнинг дастлабкисида — 110 хонадонга мўлжалланган уйда бахтиёр оилалар чироқ ёқдилар.

«Висотстрой» трестининг 1- ва 2-уйсозлик комбинатлари коллективлари қолган биноларни ҳам муддатидан илгари фойдаланишга топшириш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Келаси йилнинг охиригача минглаб тошкентликлар шу гўзал уйларга кўчиб ўтадилар.

Янги бинолар яна шуниси билан диққатга сазоворки, уларнинг биринчи қаватларига магазинлар жойлашади. Бу ерда истиқомат қилувчиларга озиқ-овқат, саноат моллари, болалар учун озиқ-овқат магазинлари ва дорихона хизмат кўрсатади.

ЯНГИЧА АНЪАНАЛАР ҲАЁТГА

МЎЪТАБАР МУРАББИЙЛАР

Ўқитувчиларни кўрганда буюк аллома Абдураҳмон Жомий қаламига мансуб қуйидаги сатрлар беихтиёр ёдга тушади:

Устоз, муаллимсиз қолса бир замон
Нодонликдан қора бўларди жаҳон.

Шу боис олийжаноб касб эгалари бўлган ўқитувчилар ҳурмат билан эсга олинади, ҳамиша эъзозланади. Бугунги кечада ҳам миннатдор шогирдлар мўътабар зиёкорларга эҳтиром билдириб, мактабнинг кенг, муҳташам зали тўрига ўтказиб қўйишди уларни. Ана шу ерда ўтириб, устозлар залдаги қанча-дан-қанча таниш чеҳраларга нуроний боқишмоқда. Уларни қутлаб келганлар орасида ҳамкасблари, халқ маорифи ветеранлари, қариндош-дўстлари кўринади. Ҳаммадан ҳам шогирдлар кўп. Шундай бўлиши табиий. Ахир ўттиз-қирқ йил ичида бу мураббийлар неча юзлаб ўғил-қизларга етакчилик қилишди, қўлларига қалам тутқазишди. Секин-аста камолот пиллапоясидан катта ҳаёт йўлига бошлашди.

Тўрда ўтирганларнинг энг ёши Каромат опа Акромова. Халқ маорифи аълочиси. Лекин у ҳам оз эмас, ўттиз йилдан ортиқроқ ўқитувчилик қилган. Бутун педагогик фаолиятини шу мактабда ўтказган. Ўйлаб қараса икки авлодни саводхон қилибди: «Алифбе»ни ўргатган илк ўқувчиларининг фарзандлари ҳозир шу мактабда таҳсил кўришяпти. Ҳамкасблари Қўчқор ака Шермуҳамедов, Лазокат опа Илҳомова, Ҳабиба опа Холматовалар ҳам бугун собиқ талабалари: ота ва болалардан қутлов сўзлари эшитишмоқда.

Халқ маорифи аълочиси Сокина Бакирова илм чашмасидан баҳраманд этган ёшлар унинг кўзларида ўша меҳрибонлик, ўша самимият ва ғамхўрликни ҳозир ҳам кузатиб ўтиришибди.

Қирқ йил меҳнат фаолиятини мактаб билан боғлаган физика ўқитувчиси Ҳомид Мусаев халқ хўжалигининг турли соҳаларида ишлаётган собиқ ўқувчилари билан фахрланиш ҳиссига тўла. Бир группа шогирдлар Любовь Сепетаяни қуршаб олиб қўлларига гул тутқазишади:

— Келинг, бир суратга тушайлик.

Мактаб билан хайрлашганига ўн йил бўлган бу талабалар Любовь Степановнанинг ширинсўзлиги, онадек муруввати ва талабчанлигидан мамнун бўлиб гапиришади. Люба опа сингари Евдокия Герасимова ҳам болаларга улуғ рус тилини ўргатган, доҳий Ленин тили бойликларидан ёшларни баҳраманд этиш йўлида билим ва вақтини аямаган. Ўртоқ Герасимовани шогирдлар Улуғ Ватан урушининг фаол қатнашчиси — собиқ довюрак партизан сифатида ҳурмат қиладилар. Унинг кўксида «Прагани озод қилгани учун», «Берлинни ишғол қилгани учун» ва бошқа медаллар бор.

Юбилярларнинг аксарияти Улуғ Ватан уруши бошланганда тинч меҳнатни ташлаб, қўлга қурол олиб фашизмга қарши курашга отланганлар. Расм-чизмачилик ўқитувчиси Одил Исломов, математика ўқитувчиси Михаил Ягудаев, мактаб ободончилиги, озодалиги йўлида ҳамон астойдил меҳнат қилувчи Тоштемир Турсуновларга урушда қон кечиб, аёвсиз жангларда иштирок этишга тўғри келган.

Пўлат Ражабовнинг дарслари ҳамиша ҳаяжонли, мазмунли ўтади. Тарихдан дарс берувчи бу педагогнинг ҳар бир сўзини ўқувчилар қизиқиб тинглашарди. Жангоҳларда неча-неча фашистларни ер тишлатган, ўзи ҳам бир қўлидан ажраган халқ маорифи аълочиси Ватанимизнинг қаҳрамонона тарихини, совет кишисининг мардлигини жонли мисоллар билан изоҳлаб бера олади.

Зиёкорларнинг ҳаммаси ҳам қийин, лекин шарафли, ибрат бўларли йўлни босиб ўтишган. Уларнинг ана шу узоқ ҳаёт йўли, самарали фаолияти ҳақида мактаб директори Жалолиддин Шохобиддинов гапириб, 2300 ўқувчи, 150 ўқитувчига эга бўлган мактаб коллективи номидан самимий табриклади. Жуда кўп шогирдлар устозлар ҳақида дил сўзларини айтишди. Юбилярларга фахрий ёрлиқлар, эсдалик совғалари топширилди.

Ўн икки кекса педагогни пенсияга узатиш кечаси меҳнат ветеранларини муносиб шарафлаш тантанасига айланди. Бу кеча унинг қатнашчилари хотирасида узоқ сақланиб қолади.

С. МУСАЕВ.

Суратда: Тошкентдаги 111-мактабнинг пенсияга кузатилган ветеран ўқитувчилари.

А. Абалян фотоси.

ЙЎЛЛАР БЕХАТАР БЎЛСИН

Бутун совет милицияси сингари Тошкент шаҳар автомобиль инспекцияси ҳам партия ташкилотининг раҳбарлигида шонли йўлни босиб ўтди. Тошкент шаҳар давлат автоинспекцияси ҳали қайта қурилмаган шаҳарнинг қатнов учун жуда қийин бўлган кўчаларида ўз хизматини бошлади. Йўлларнинг эгри-бугри эканлиги, ҳозирги замон транспортининг ҳаракатига мос эмаслиги ГАИ ходимларига жуда катта қийинчиликлар туғдирар эди.

Маълумки, Тошкент шаҳрида йўл кўрсаткич чироқлари дастлаб 1950 йилларда пайдо бўлди. Эски тор кўчалар кенгайтирилиб, янги равон йўллар очилди. Айниқса, 1966 йилдаги табиий офат-зилziladан кейин Тошкент шаҳри бутунлай қайта тикланди. Унинг кўчалари ҳозирги замон автомобиль ва электр транспорти қатнови учун мослаштирилди. Бунда албатта ГАИ ходимларининг ҳам ҳиссаси бор. Халқимизнинг қардошлиги ва дўстлиги туфайли қайта тикланган Тошкентимизнинг бугунги жамоли ўзгача.

Ҳозирги пайтда Тошкент кўчаларидаги турли транспорт ва пиёда йўловчилар ҳаракатини чорраҳаларга ўрнатилган 145 та светофор, 5 мингга яқин йўл белгиси ва кўрсаткичлари тартибга солиб турибди. Кейинги беш йил ичида Тошкент шаҳрида транспорт воситаларининг сони уч марта ўсди. Эндиликда транспорт ҳозирги замон ишлаб чиқаришидаги энг самарали воситалардан бири бўлиб қолмоқда. Халқ хўжалик юкларини манзилига етказиб бериш, шаҳарлик йўловчиларнинг узоғини яқин қилишда транспортнинг хизмати ғоят каттадир.

Шаҳардаги автомобиль паркларининг янги маркадаги тезюрар транспорт воситалари билан бойиб бориши, шаҳар аҳолисининг тўхтовсиз ўсиши ГАИ ходимлари олдига яна қатор вазифаларни қўймоқда. Баъзан носоз транспорт воситаларидан фойдаланиш ҳоллари учраб туради. Транспорт воситаларидаги техник нуқсонларнинг содир бўлиши, пиёдаларнинг кўчада қатнов тартиб-қоидаларига амал қилмаслиги кишилар саломатлигига қанчалик хавф туғдиришини кўз олдингизга келтириб кўринг. Мана шунинг учун ҳам давлат автомобиль инспекцияси барча транспорт воситаларини йилига икки марта техникавий кўрикдан ўтказади. Аниқланган нуқсонларни бартараф этиш учун автомобиль хўжаликларининг раҳбарларига ҳавола қилинади. ГАИдаги энг масъулиятли ишлардан бири бўлмиш бундай вазифани бажариш техника назорати бўлинмасининг жонкуяр ходимлари зиммасига юкланган. Бу бўлинмага шунингдек, шахсий машиналарни техникавий кўрикдан ўтказиш, яроқсиз ҳолга келган машиналарни фойдаланишдан чиқариш каби бир қатор ишлар ҳам юклатилган. Бу бўлинмага тажрибали ходим, бўлим партия комитетининг секретари, милиция подполковниги Исмоил Бўриевич Қурбонов ғоят моҳирлик билан раҳбарлик қилиб келмоқда.

Давлат автомобиль инспекциясининг вазифаси фақат кўча ҳаракатини тартибга солишдангина иборат бўлмай, балки автомобиль хўжаликларидаги транспорт воситаларининг кун сайин ўсиб бораётган миқдорини ва уларнинг сифатини, яъни фойдаланишга яроқли ёки яроқсизлигини ҳам назорат қилиб туради, Тошкент шаҳридаги барча автомобиль транспорти воситаларига, мотоциклларга давлат номерлари беради. Бу ишларни давлат автомобиль инспекциясининг ҳисоблаш ва регистрация қилиш бўлинмаси ходимлари амалга оширишади.

Маълумки, халқ хўжалигининг барча тармоқлари сингари автомобиль транспортини ҳам малакали кадрлар билан таъминлаш умумдавлат аҳамиятига эга бўлган ишдир. Шаҳримизнинг деярли барча районларида ДОСААФнинг шофёрлар тайёрлаш курслари муваффақиятли ишлаб турибди. Бундан ташқари, йирик автомобиль хўжаликларида ҳам шофёрлар тайёрлаш ва уларнинг малакаларини ошириш юзасидан қатор самарали ишлар олиб борилмоқда. Бўлажак шофёрлар курс ва мактабларда олган билимлари юзасидан давлат автомобиль инспекциясида имтиҳон топширадилар. Шундан кейин уларга автомобиль транспортини бошқариш ҳуқуқини берадиган гувоҳнома берилади.

Кейинги йилларда йўл белгилари ва сигналлари, йўл ҳаракати ва уни ташкил этиш юзасидан бир қатор халқаро битимлар тузилди. Шу муносабат билан мамлакатимизнинг барча йўллари ҳамда аҳоли яшайдиган пунктларида ҳаракат қоидаларига бирмунча ўзгартиришлар киритилди. ГАИ ходимлари йўл ҳаракатидаги янги қоидаларни барча автомобиль хўжаликларида сабот ва чидам билан тушунтириб бормоқдалар. Бу ишда айниқса катта лейтенант К. Хожимуҳамедов, старшина М. Салохов, кичик сержант Н. Жўрабоевалар иши бошқаларга ибрат бўлаётир. Шаҳар кўчаларида йўлларимизнинг ўтказувчанлик қобилиятини ошириш, транспорт оқимининг бетўхтов ўтиши ва ҳаракат хавфсизлигини таъминлашга хизмат қилаётган марказлаштирилган «Яшил тўлқин» бошқариш системаси ишлаб турибди. Бундай тўлқинлар Шота Руставели, Лоҳутий, Пролетар, Пушкин, Луначарский, Навоий, 1-Май каби кўчалардаги қирқта чорраҳага ўрнатилган. Шунингдек, Омск шаҳридаги саноат автоматика институти тайёрлаган автоматик бошқариш системаси — АСУ—Д «Город—М» кабилар ҳам диққатга сазовордир. Бу такомиллаштирилган автоматик системанинг биринчи навбати 1978 йилда ишга туширилиши мўлжалланмоқда. Булардан ташқари йўлларнинг қатнов қисмини белгилашда термопластик материалдан кенг фойдаланиш йўлга қўйилди. Илгари йўл чизиқларини қўлда чизиб чиқилар эди, энди эса бу ишларнинг ҳаммаси механизация зиммасига юклатилди. Шунинг учун ҳам бир йилда 26 минг километрдан ортиқ йўл чизиқлари тортиш имконияти туғилди.

ҲАРАКАТ ҲАВФСИЗЛИГИ УЧУН

Тошкент шаҳрининг бош планига кўра ўнинчи беш йилликда бир қанча янги кенг замонавий кўчалар ва йўллар очилади ҳамда мавжудлари реконструкция қилинади. Шунингдек, Аҳмад Дониш, Жаҳон Обидова кўчаларида темирйўл устида кўприк ўтказиш, Ўзбекистон ва Фурқат кўчаларининг кесишган жойида ер ости тоннели қуриш, Богдан Хмельницкий ва Шота Руставели кўчалари кесишган жойдаги чорраҳа устидан кўприк — йўл ўтказиш ва бошқа кўпгина иншоотларни қуриш кўзда тутилган. Мана шу ишларни амалга оширишда транспорт воситаларининг тўхтовсиз ҳаракатини таъминлаш автомобиль инспекцияси ходимларининг зиммасига юклатилган. Бу ишларни ҳаракатни ташкил қилиш бўлинмаси ходимлари назорат қилиб туришади. Йўл ҳаракатини назорат қилишда аёллардан тузилган взводга бирлашган йўл назоратчилари айниқса самарали ишламоқдалар.

Давлат автомобиль инспекцияси ходимлари ҳозирги вақтда асосий эътиборни йўл ҳаракати қонун ва қоидаларининг бузилиши ва фалокатларнинг олдини олишга қаратилган профилактика ишларини кенг кўламда олиб бормоқдалар. Бу соҳада ҳаракат хавфсизлиги кўриклари, рейдлар каби тадбирлар яхши самара бермоқда. Фақат 1977 йилнинг ўзидагина баҳорги ва кузги ҳаракат хавфсизлиги кўриклари, ойликлари, «Тезлик», «Йўловчи» операциялари ўтказилди, телевидение, радио ва газеталар орқали ҳаракат хавфсизлигига бағишланган материаллар ёритилди, аҳоли ўртасида, ўқув юртларида кўплаб лекция ва суҳбатлар ўтказилди. Бундан ташқари, профилактика ишларини олиб боришда кенг жамоатчилик ГАИга катта ёрдам бермоқда. Жамоатчи автоинспекторлар, милициянинг штатсиз ходимлари, мактабларда тузилган ёш автоинспекторлар отряди аъзолари бизнинг ишончли таянчимиз бўлиб қолди. Жамоатчи автоинспекторлардан 1600 дан ортиқ киши, милициянинг штатсиз ходимларидан 90 га яқин киши шаҳар йўлларидаги транспорт ва пиёдалар ҳаракатини назорат қилишда фаол қатнашмоқда. Улар автохўжаликлардаги ҳайдовчилар орасида, шунингдек аҳоли яшайдиган жойларда пиёда йўловчилар орасида йўл ҳаракати қоидаларига доир қизиқарли суҳбатлар ва лекциялар ўтказишмоқда. Мактабларда тузилган ёш автоинспекторлар отрядларининг ишлари кейинги йилларда сезиларли даражада яхшиланди. Бунда Тошкент шаҳар халқ маорифи бўлими, шаҳар комсомол комитети ва шаҳар ички ишлар бошқармасининг ёш автоинспекторлар кўригини ўтказиш юзасидан қабул қилган қўшма қарорлари муҳим роль ўйнамоқда. Болаларни ёшлигиданоқ кўчада ўз хулқи учун жавобгарликни сезиш ҳиссида тарбияламоқ биз амалга ошираётган умумий ишимизнинг босқичларидан биридир. Транспорт ҳаракатини назорат қилиш, ҳаракат қоидаларини тарғиб қилиш, қолаверса, ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш фақат давлат автомобиль инспекциясининг ишигина бўлиб қолмай балки бу иш кенг жамоатчиликнинг, жамиятимиздаги ҳар бир кишининг бевосита вазифасидир.

Б. НОСИРОВ,
Тошкент шаҳар Давлат автомобиль инспекциясининг инструктори, милиция лейтенанти.

ҲАР ТЎҒРИДА

БАҲОР ҲАРАКАТИ

БАҲОР фаслининг кириб келиш тезлиги кеча-кундузига 50 километрни ташкил этади. Буни мутахассислар баъзи ўсимликларнинг гуллаш жараёни орқали аниқлаганлар.

СУВ — САКСОВУЛНИНГ ДУШМАНИ

САКСОВУЛНИНГ фақат саҳрода ўсишига сабаб шуки, у намни бутунлай хуш кўрмайди. Агар саксовул ниҳоли сувга ташланса — шу заҳотиёқ қуриб қолади.

* * *

МАМЛАКАТИМИЗДА болалар йилдан-йилга баркамол ва соғлом, бўйдор ва кучли бўлиб бормоқдалар. Чунончи, 1925 йили ўн тўрт ёшли москвалик болаларнинг ўртача вазни 38 килограммгача бўлган бўлса, сўнгги ўн йил мобайнида бу вазн 46 килограммга етди.

5 МЕТРЛИК КУНГАБОҚАР

САМАРҚАНД областининг хўжаликларида кунгабоқарнинг Ўзбекистон олимлари яратган янги нави ўсади. Силос учун мўлжалланган бу новча кунгабоқарлар палласининг оғирлиги бир пуд, поясининг узунлиги эса 5 метр келади.

ЎЛИМ КЎЛИ

ЭНГ «ўлик» сув ҳавзаси Ўлик денгиз эмас, балки Сицилиядаги Ўлим кўлидир. Тубидан икки кучли концентрацияга эга бўлган кислота чашмасининг доимий отилиб туриши натижасида бу кўл қирғоқларида ҳеч қандай ўсимлик ўсмайди, заҳарли сувида эса ҳар қандай жон эгаси бир зумда ҳалок бўлади.

«КУЛГИ ГУЛИ»

ЯҚИН ШАРҚ мамлакатларида «кулги гули» деб аталадиган ўсимлик ўсади. Унинг ҳар бири нўхатдек келадиган қора донлари кишини 30—35 минут давомида тўхтовсиз кулдириши мумкин. Одамлар хушчақчақ кайфият туғдирадиган бу донларни тиш оғриғини босиш учун чайнайдилар.

НОННИНГ ЁШИ

МИСР маликаси Хапшепсут мақбарасидан топилган ноннинг ёши 3 минг 500 йил. Лекин бу ҳам энг қадимий нон эмас. Суви қуриган кўл остидан археологлар бундан 6 минг йил илгариги қоқ нон бурдасини топдилар. Ҳозир бу ноёб топилма Швейцариядаги Цюрих шаҳрининг музейида сақланмоқда.

АВТОМОБИЛЬ — БИРИНЧИ ВАТАН

ҲАР йили Америка Қўшма Штатларида 300 га яқин чақалоқ йўлда — автомобилда дунёга келади. Бундай болаларнинг туғилиш гувоҳномасида муайян жойнинг номи эмас, балки ўзи таваллуд топган автомобилнинг номери қайд этилади.

АНЖИР ЎЗ ВАТАНИДА...

ЎРТА ОСИЁДА ўсадиган субтропик ўсимлик — анжир ўз ватанида бутунлай бошқача кўринишга эга. Унинг бўйи 15 метрдан баланд ва шу қадар серҳосил бўладики, ҳатто танасининг илдизга яқин қисмида ҳам мевалари маржондек тизилиб ётади.

КЎЗ НЕГА СОВҚОТМАЙДИ

КЎЗ ҳеч қачон совқотмайди. Чунки у «совуқлик нуқтаси»га — совуқни сезувчи асаб толаларига эга эмас. Бурун ва қўл бармоқларининг учлари, бел атрофларида эса, аксинча: «совуқлик нуқталари» жуда кўп. Шунинг учун ҳам кишининг бу аъзолари совуққа чидамсиздир.

ҚАДИМГИ «ТЕЛЕФОН»

ПЕРУДАГИ бир саройнинг харобасидан минг йил бурун қўлланилган «телефон» топилди. Унинг тузилиши жуда содда, у пишиқ чилвир билан тортилган қовоқнинг икки палласидангина иборат.

* * *

КЎПЧИЛИК олимлар, жумладан Гумбольдт, Кювье, Келлер ва Литтре тўрт соатдан ортиқ ухламаганлар. Ҳаётининг сўнгги йилларида эса академик Павлов, саксонга бориб қолганига қарамай, кўпинча ўн-ўн икки соатлаб ишлаган.

Реклама ва эълонлар

104-ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИГА 16 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ 8—10 СИНФ ҲАЖМИДАГИ МАЪЛУМОТЛИ ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юртида қуйидаги ихтисослар бўйича малакали ишчилар тайёрланади: **АВТОМАТИКА ВА КОНТРОЛ-ЎЛЧОВ АСБОБЛАРИНИ РЕМОНТ ҚИЛУВЧИ СЛЕСАРЛАР; СТАНЦИЯ ВА ПОДСТАНЦИЯЛАРДАГИ ТАҚСИМЛАШ БЎЛИМЛАРИНИ РЕМОНТ ҚИЛУВЧИ СЛЕСАРЛАР; ЮҚОРИ ВОЛЬТЛИ ЭЛЕКТР ЎТКАЗГИЧ ЛИНИЯЛАРИНИ МОНТАЖ ВА РЕМОНТ ҚИЛУВЧИ СЛЕСАРЛАР; АВТОСЛЕСАРЛАР.**

Ўқиш муддати бир йил.

9-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТГА ЭГА БЎЛГАНЛАР УЧУН КЕЧКИ МАКТАБ ТАШКИЛ ҚИЛИНГАН.

Билим юртини тугатгандан сўнг аттестат берилади.

Ўқишни аъло баҳоларда тамомлаганларга олий ва ўрта махсус ўқув юртларига кириш учун йўлланма берилади.

Билим юртида ўқувчилар уч маҳал бепул овқат, форма ва махсус иш кийимлари билан таъминланадилар. Ишлаб чиқариш практикаси даврида ўқувчиларга иш ҳақининг маълум қисми тўланади. Совет Армияси сафидан демобилизация қилинганларга стипендия тўланади.

Ишлаб чиқариш практикаси Тошкент области ва Тошкент шаҳри корхоналарида ўтказилади.

ЎҚИШ МУДДАТИ ИШ СТАЖИГА ҲИСОБЛАНАДИ.

Ўқувчиларни дарсга олиб келиш учун махсус автобус ажратилган. Узоқдан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Билим юрти ҳузуридаги расмга олиш тўгараги, бадиий ҳаваскорлик тўгараклари ва спорт секциялари мавжуд.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш керак: билим юрти директори номига ариза, 3х4 см. ҳажмида 6 дона фотосурат, маълумоти ҳақидаги ҳужжат, паспорт ёки туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома, ҳарбий билет ёки ҳарбий гувоҳнома, турар жойидан справка, таржимаи ҳоли, сўнгги ўқиш ёки иш жойидан характеристика.

Справкалар учун қуйидаги адресга мурожаат қилишингиз мумкин: Тошкент область, ТашГРЭС посёлкаси, 104-билим юрти. Телефон 62-12-16, қўшимча 6-12, 3-13, 6-26.

Билим юртига «Олой бозори» бекатидан 62-маршрут автобуси билан «ТашГРЭС» посёлкаси бекатигача келиш мумкин.

Ҳужжатлар қабул қилинмоқда.

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛИНГАНЛАР ҲУЖЖАТНИ ТОПШИРГАН КУНЛАРИДАН БОШЛАБ ЎҚИШНИ БОШЛАБ ЮБОРАДИЛАР.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ҳунар-техника таълими Давлат комитети
1-ТОШКЕНТ ПОЙАФЗАЛ ФАБРИКАСИ ҚОШИДАГИ
143-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА МАЛАКАЛИ МУТАХАССИСЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ: **пойафзал бошлиғини бичувчи** (ўқиш муддати — 2 йил), **чарм кесувчи** (1 йил), **заготовка тикувчи** (2 йил), **силлиқлаш ишини бажараоладиган пойафзал фрезерчиси** (1 йил) **пойафзал деталларини мустаҳкамлаш ишини биладиган пойафзал затяжкачиси** (2 йил), **контролёрлар** (2 йил), **слесарь-ремонтчи** (2 йил), **пойафзал тагидаги деталларни мустаҳкамловчи** (1 йил).

Билим юрти қошида ўқувчиларнинг маданий ҳордиқ чиқаришлари учун пойафзалчилар маданият саройи бор. Ундаги туристик, спорт ва ҳаваскорлик тўгараклари мунтазам ишлаб турибди.

Билим юртига қабул қилинганлар тўла давлат таъминотида бўлиб, уч маҳал овқат, кийим-бош, практикада ишланган иш ҳақининг бир қисмини оладилар.

БИЛИМ ЮРТИНИ БИТИРГАНЛАР 1-ТОШКЕНТ ПОЙАФЗАЛ ФАБРИКАСИДА ИШЛАЙДИЛАР.

БИЛИМ ЮРТИГА 8—10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТГА ЭГА БЎЛГАН 15 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юрти қошида ишчи ёшлар мактаби бор.

Билим юртини аъло баҳолар билан битирган ўқувчиларга техникум ва институтларга йўлланма берилади.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни тақдим қилишлари лозим: директор номига ариза, маълумоти ҳақидаги ҳужжат, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома (ёки паспорт), турар жойидан ва соғлиги ҳақида справкалар, 6 та фотосурат (3х4 см.), ўқиш ёки иш жойидан характеристика.

ҲУЖЖАТЛАР ЯКШАНБАДАН ТАШҚАРИ ҲАР КУНИ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳар, Богдан Хмельницкий кўчаси, 6-уй (14, 131, 122, 103-автобуслар, 2, 6, 14, 10-троллейбусларнинг «Пойафзал фабрикаси» бекати).

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Янгиликлар. 9.10 — Гимнастика. 9.30 — Телевизион спектакль. 10.40 — Киносаёҳатчилар клуби. 15.10 — Ҳужжатли фильмлар программаси. 15.55 — Концерт. 16.40 — Ҳужжатли фильм. 17.35 — Шахмат мактаби. 17.10 — «Орлёнок». 18.30 — Янгиликлар. 16.45 — Хоккей бўйича халқаро учрашув. ВХА «ВИННИПЕГС ДЖЕТС» — СССР терма командаси. Япониядан олиб кўрсатилади. 20.30 — Бизнинг биография. 1977 йил. 21.30 — «Вақт». 22.00 — «Балли, қизлар». 23.50 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Мультфильм. 11.45 — «Болакайлар» (бадиий фильм). 18.00 — Мультфильм. 18.10 — «Ёшлик». 19.00 — «Ахборот». 19.15 — Ўзбекистон чорвадори. 19.30 — Телефильм. 19.40 — «Ахборот». 20.00 — Дўстлик экрани. Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон телевидениесининг биргаликдаги кўрсатуви. 21.00 — Спорт кўрсатуви. 21.30 — «Вақт» (Москва). 22.00 — «Қўқон воқеаси» (телевизион бадиий фильм 3-серия). 23.30 — Спорт кўрсатуви.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.00 — Фильм. 19.20 — Фильм-концерт. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Транспорт ва йўловчи. 20.50 — Ҳужжатли фильмлар программаси.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 29|XII да **Травиата.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 29|XII да **Ғариблар,** 30|XII да **Келинлар қўзғолони.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 29|XII да **Она қизим,** (18.00).

30|XII да **Хотинимнинг эри.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 29|XII да **Тинмасин соз.**

Кино

САНЪАТ САРОЙИ — **Жаҳон бўйлаб 80 кун** (катта зал, кундуз ва кечқурун).

Тахаллуси — Лунач — «ҚОЗОҒИСТОН» (12, 13, 16, 17, 20.00).

Зорро — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Сотқин аёл — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Подшо Петр хабашини қандай уйлантиргани ҳақида қисса — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Гувоҳсиз воқеа — «ПИОНЕР» (18, 20.00).

Умид — «ҚОЗОҒИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Шахсий ақида — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Бормисан, марказий ҳужумчи! — «ҚОЗОҒИСТОН» (11, 15, 19, 21.00).

Спорт

ДАЪВОГАРЛАРНИНГ ФИНАЛ УЧРАШУВИ

Белградда жаҳон чемпиони унвони учун Б. Спасский ва В. Корчной ўртасида ўтказилаётган финал учрашувнинг 12-партиясида оқ доналар билан ўйнаган Б. Спасский ғолиб келди. Цейтнотда қолган В. Корчной 38-юришда вақтни ўтказиб юборди ва унга мағлубият ёзилди. Шундай қилиб ҳисоб 7,5:4,5 бўлди. В. Корчной олдинда.

СЎНГГИ ТУРДАГИ ҒАЛАБА ҚИММАТИ

Республика марказий шахмат-шашка клубида рус шашкаси бўйича аёллар ўртасида ўтказилган республика чемпионати ниҳоясига етди. Сўнгги турларгача ғолиблик учун уч шашкачи даъвогар эди. Лекин финишдаги ўйинларни муваффақиятли ўтказган спорт мастери Зинаида Белкина муҳим икки ғалабани қўлга киритди ва 9 очко тўплаб, республика чемпиони унвонини қўлга киритди.

ТОШКЕНТЛИКЛАР УСТУНЛИГИДА

Қўқонда «Локомотив» кўнгилли спорт жамияти Ўзбекистон Совети шахсий команда очиқ биринчилиги бўлиб ўтди. Бунда чоржўйлик боксчилар ҳам қатнашдилар.

Барча вазн категорияларида тошкентликларнинг устунлиги яққол сезилиб турди. Мастерликка номзод Р. Охунжонов, Н. Арслонов, А. Ёқубов, Р. Ахтамов, А. Волков, И. Олимбеков, И. Зилбер ва биринчи разрядлилардан А. Исмоилов, И. Скидченколар ҳамма учрашувларда ғалабага эришиб, биринчи ўринни эгаллашди.

Умумкоманда ҳисобида 69 очко тўплаган Тошкент шаҳар боксчилари биринчи ўринни олишди. Майдон эгалари Қўқоннинг биринчи командаси иккинчи ўринга кўтарилди.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
(«ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»).
Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и областного Совета народных депутатов.
БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41 * ТЕЛЕФОНЛАР Коммутатор — 330249 дан 330258 гача. Эълонлар — 338142.
Р — 02805 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Г. 1763